

A Novaji Napközi Otthonos Óvoda
Tevékenység- és mozgásközpontú pedagógiai programja

Készítette: Királyné Rente Anita
igazgató
Összeállította és szerkesztette: Királyné Rente Anita

Hatályba lépés dátuma: 2025.09.26..

Legimitációs eljárás

Elfogadta a Novaji Napközi
Otthonos Óvoda:

Véleményezte:

.....
A nevelőtestület nevében:
Csadó Ildikó

.....
A szülői szervezet nevében:
Mészáros Georgina

Egyetértését kinyilvánító:

.....
Az intézmény fenntartó képviselője:
Demkó Gábor

Jóváhagyta:

.....
Igazgató:
Királyné Rente
Anita

ph

A dokumentum jellege: Nyilvános

Megtalálható: <http://novaj.hu/intezmenyek/ovoda/>

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A 2011. évi CXC. törvény végrehajtási rendeletei:
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2012. évi CXCV. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 37/2001. (X.12.) OM rendelet a katasztrófák elleni védekezésről
- 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról

Műkr. 7. § (1) bek. a) pont ac) alpont Műkr. 128. § (2) bek. Műkr. 128. § (3) bek. b)-d) pontok

a) egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás;

b) a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése;

c) egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése.

Az óvoda alaptevékenysége:

- Az óvodai nevelőmunka az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára [363/2012. (XII. 17.)] Korm. rendelet) épülő, jóváhagyott Pedagógiai Program szerint folyik.
- Az óvodai nevelés a gyermek két és fél éves korától a tankötelezettség kezdetéig [Nkt.45§ (2)] meghatározottak szerinti nevelőintézmény.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi. CXC törvény a 26§ (1) alapján az Óvodai Pedagógiai Program az óvoda alapidokumentuma.

Az óvoda jogi státusa, adatai

Az óvoda neve: Novaji Napközi Otthonos Óvoda

OM azonosítója: 201924

Az óvoda pontos címe: 3327 Novaj, Mátyás út 1.

Telefonszáma: +36-30-719-72-81

+36-36-787-709

Az óvoda fentartója: Novaj Községi Önkormányzat
3327 Novaj, II. Rákóczi Ferenc út 3.

Óvodai csoportok száma: 2 csoport

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	5
Bevezető	8
Tevékenységek központú helyi óvodai nevelési program	10
Tevékenység	11
Differenciálás	12
Helyzetkép az óvodánkról	13
Az óvoda társadalmi környezete, szociokulturális háttere	13
Személyi feltételrendszer	13
Tárgyi feltételrendszer	14
Programunk célrendszere	15
Óvodakép	15
Gyermekekép	16
Pedagógiai programunk célja	17
Óvodai nevelésünk alapelvei	18
Óvodai nevelésünk feladatai	19
Óvodai nevelésünk alapvető területei	20
Az egészséges életmód alakítása	20
A fejlődéshez szükséges egészséges környezet biztosítása	20
A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése	21
A gyermekek egészségének védelme, edzése, mentális fejlesztése	22
Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	24
Az érzelmi stabilitás kialakítása	26
A gyermekek érzelmi szükségleteinek kielégítése, erkölcsi normák alakítása	27
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	29
A beszélgetésre alkalmas légkör megteremtése	29
A beszélgetésre alkalmas légkör megteremtésénél beépítettük a napirendünkbe a „Beszélgetőkör” módszert.	30
Mi a reggeli beszélgetőkör?	30
A beszélgetőkör célja	31
A beszédfejlesztés	32
A gyermekek személyiségének, kommunikációs képességeinek fejlesztése	34
A társas érintkezésben alkalmazott viselkedési formák gyakorlása	35
Az értelmi fejlesztés megvalósulása	36

Az óvodai élet tevékenységi formái	38
Játék	38
Alkotó léggör, a játék szabadságának biztosítása	38
Verselés, mesélés	42
A megfelelő irodalmi anyag kiválasztása	42
Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak jelenlétének, feltételeinek biztosítása (verselés, mesélés, dramatizálás)	43
A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése	44
Ének, zene, népi játék, tánc	46
Megfelelő anyag kiválasztása	46
A néphagyományok, a népi játékok megismertetése, ápolása és továbbadása	47
Lehetőség biztosítása a spontán éneklésre, táncra, mozgásra, zenélésre, egyéni zenei motiváltság figyelembevétele	47
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, manuális tevékenység	49
A gyermekek megismertetése változatos ábrázolás technikákkal	49
Alkotóléggör biztosítása, kialakítása	50
Mozgás	52
Az óvodai mozgásfejlesztés lehetőségeinek kihasználása	52
Gyermektorna/Komplex Mozgás Terápia	54
A megfelelő mennyiségű és minőségű mozgáslehetőség biztosítása	56
A külső világ tevékeny megismerése	58
A környezet felfedezése és megismerése	58
A gyermekek a természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteinek bővítése	58
Közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során a kommunikációs képességek fejlesztése	59
Matematikai tapasztalatok	62
Munka jellegű tevékenység	63
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	66
Az óvodai élet megszervezése	68
Az óvoda feladatellátási mutatói, csoportszerkezete	68
Napirend	69
Hetirend	71
Az óvoda hagyományai és egyéb rendezvényei	72
A gyermekek életének jeles napjai	72
Egyéb ünnepek	72
Márton nap	72

Mikulás	72
Karácsony	73
Farsang	73
Március 15	73
Húsvét	73
Anyák napja	73
Gyermeknap	73
Évzáró, Nagycsoportosok búcsúztatása	73
Jeles napok és hagyományok	73
Évszakokhoz/hónapokhoz kötődő jeles napok	73
Állatok napja, október 4	73
Víz napja, március 22	73
Föld napja, április 22	74
Családi sportnap	74
Az óvoda kapcsolatai	75
Az óvoda és a család	75
Az óvoda és az iskola	76
Az óvoda és a közművelődési intézmények	76
Az óvoda és a Pedagógiai Szakszolgálat	76
Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	78
A szülők megfelelő tájékoztatása	78
Az óvodai nevelés ellenőrzési és értékelési folyamata	79
Az óvodapedagógus munkájának ellenőrzése	79
A gyermek fejlettségének mérése	80
Érvényességi rendelkezés	81
Felhasznált irodalom	82
Legitimációs záradék	84

Bevezető

Az óvoda a 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet alapján pedagógiai programot készít, az Óvodai Nevelési Országos Alapprogram iránymutatásával, annak szellemisége cél- és feladatrendszere alapján készítettük.

Többféle nevelési program megismerése után választottuk a Tevékenység- és mozgásközpontú óvodai nevelési programot. Úgy gondoljuk, hogy ez a nevelési program illeszkedik az óvodai életünkbe. Az óvodánk fő tevékenysége a mozgás és a sport. Az óvodai tevékenységeinket a tevékeny mindennapok jellemzik.

Az óvodai foglalkozásainkat, a Tevékenység- és mozgásközpontú Óvodai Nevelési Program alapelve szövi át, amellyel építünk a gyermekek korábbi ismereteire, kreativitásukra, tapasztalatok útján sajátítanak el ismereteket, közös élményszerzéssel, közös játékkal, mese és csodavilággal törekszünk a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztésére, az egyéni készségek és képességek figyelembevételével. A Tevékenység- és mozgásközpontú program két alappillére mozgás és a kommunikáció, ezért nagy hangsúlyt fektetünk ezek érvényesülésére az óvodai tevékenységeinkben.

Saját, helyi Pedagógiai programunk, az óvoda profiljára épül: sportra, mozgásra, és játékos, tevékeny mindennapi foglalkozásokra.

Intézményünkben szakmailag önálló nevelési tevékenységet folytatunk, a nevelőtestület hivatásukat szívből szerető, tapasztalt, kreatív, lendületes szakemberekből áll.

Alapelveink:

Gyermekeközpontú nevelésünk által, legfontosabbnak tartjuk, a gyermekek számára az önfelelt játék biztosítását, az élmények által ismereteinek bővítését, hiszen ebben az életkorban a játék, a személyiségfejlesztés leghatékonyabb eszköze.

Megteremtjük a harmonikus, lendületes, humoros légkört, a csoda- és mesevilágot.

Minden gyermek jóléte, egészséges fejlődése fontos számunkra, a gyermekek egyediek, különböző fejlődésmenetűek, ezért az óvodai nevelésben nélkülözhetetlen a differenciálás és fokozatosság elvén gyakorolt készség és képességfejlesztés.

Az értelmi, érzelmi, szociális készségek fejlesztésén túl az egészséges életmódra nevelés alapvető számunkra, az egészséges étkezés, tiszta környezet megteremtése, megfelelő mennyiségű és minőségű pihenés mellett rendszeres mozgásra ösztönözzük, motiváljuk gyermekeinket.

Szociális életüket tekintve fontosnak tartjuk, hogy az együttműködés, alkalmazkodás, segítségnyújtás és a segítség elfogadása, gyermekek egymás individumának elfogadása életük természetes része legyen.

Saját, helyi és a magyar hagyományok őrzése, ünnepek megtartása a tanév szerves része.

Célunk:

Kreatív, nyitott, boldog, önálló, talpraesett, tudásvágygal és önbizalommal teli gyermekek cseperedjenek nálunk. Csapatban, csoportosan és egyedül is jól teljesítsenek. A gyermekek egymás elfogadása, környezet védelme, felnőttek és társaik iránti tisztelete természetessé váljon viselkedésükben.

Testileg, lelkileg egészségesen fejlődjenek, válják alapszükségletükké a mozgás, a sport szeretete. Rendelkezzenek az életkoruknak megfelelő érzelmi, értelmi, szociális képességekkel és készségekkel.

Az anyanyelvünket, gondolataikat, érzéseiket választékosan, tisztán, bátran beszéljék, érthetően fejezzék ki magukat. Olvasni szerető gyermekek váljanak belőlük. A gyerekeknek esztétikai érzéke fejlődjön, fogékonyak legyenek az „újra”, szívesen tanuljanak, tevékenykedjenek és mozogjanak.

Mindent megteszünk, hogy a gyermekek élményekkel telve, iskolai éveiket maximális felkészültséggel kezdjék el, úgy ballagjanak tőlünk tovább, hogy szeretettel, kellemes érzéssel gondoljanak vissza az óvodai éveikre.

Királyné Rente Anita

igazgató

Tevékenység- és mozgásközpontú helyi óvodai nevelési program

A tevékenység- és mozgásközpontú óvodai nevelési program középpontba állítja a gyermeki tevékenységre épülő nevelést és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül kiemelten kezeli. A tevékenységközpontú óvodai nevelés a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.

A kooperáció és a kommunikáció az adott nevelési intézmény lehetőségei között valamennyi nevelési helyzetre vonatkozóan a következő konkrét tartalmat foglalja magába:

A kooperáció konkrét tartalma:

a társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös, összehangolt erőfeszítésén alapuló folyamatos megvalósulása.

A kommunikáció konkrét tartalma: a közmegegyezésre (a konszenzusra) való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását, ellenőrzését és értékelését szolgálják.

A tevékenységközpontú óvodai nevelési program számára azért a tevékenység a középpont, mert az e pedagógiai rendszert elfogadók számára a nevelés a legtagabban értelmezett képességfejlesztés.

A képességek pedig csak az adekvát tevékenységek gyakorlása közben fejlődhetnek. Ha tehát bármely nevelési intézmény képességeket kíván fejleszteni, azt csak tevékenységvégzéssel érheti el. A tevékenységközpontú programmal dolgozó óvodapedagógusok merészen elengedhetik a fantáziájukat, mert minden, a csoportot érintő kérdésben, legyen az napirend, vagy tartalmi kérdés, szervezési probléma vagy az életadta szituáció nemcsak lehet, de kell is a lehetőségekhez mérten a döntésekbe a gyermekeket bevonni. Programunk célkitűzésének megfelelően önálló, környezetében bátran megnyilatkozó, kezdeményező, másokkal jól együttműködő gyermekeket szeretnénk nevelni. Ehhez pedig nagy szabadsággal, önállósággal, egyéni ötletekkel rendelkező, kreatív óvodapedagógusok kellenek.

Ebből következően elmondhatjuk, hogy az óvodapedagógus személyisége minden egyéb külső feltételnél meghatározóbb nevelőmunkánk sikeressége szempontjából.

Tevékenység

A tevékenység a képességek megnyilvánulásának terepe olyan folyamat, amelyben az ember és (természeti és társadalmi) környezetének pszichológiai kapcsolata megvalósul.

- a) A megismerő (kognitív) tevékenység, amelynek lényege, hogy új ismeretek felfedezésével, már tudott, de az egyén számára ismeretlen tények, információk stb. "belsővé tételével"
- b) Az operatív tevékenység (gyakran cselekvésnek is nevezik), amelynek során már nemcsak tudatilag képezzük le, hanem meg is változtatjuk a környezetünket

A nevelő- fejlesztő tevékenységek rendszerét az óvoda számára is az alábbi pedagógiaiilag szervezett tevékenységekből építettük fel:

- a) Játék és tanulási tevékenység
- b) Társas, közösségi tevékenység
- c) Értékteremtő munkatevékenység
- d) Szabadidős tevékenység

A tevékenység- és mozgásközpontú óvodai nevelési programot részben, vagy teljesen adaptáló óvodáknak a sokszínűség, a másság, az egyéni sajátosságok érvényesülése mellett néhány alapelvben meg kell egyezniük, ha az említett program szellemiségét magukénak kívánják vallani:

Ezek az elvek az alábbiak:

- Gyermekközpontúság: elviekben és a gyakorlatban
- Nevelés elsődlegességének hangsúlyozása
- Nyugodt, meleg, szeretetteljes nevelési légkör biztosítása
- Esztétikus környezet megteremtése
- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése
- Esélyegyenlőség megteremtésére törekvés
- Elegendő idő, hely és eszköz biztosítása különböző tevékenységek gyakorlásához
- A gyermekek differenciált egyéni fejlesztése a csoport, a közösség keretein belül
- A gyermek fejlődéséhez sürgetésmentes egyéni utak keresése
- A gyermekek számára a lehető legnagyobb szabadságfokú mozgástér biztosítása
- A gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése
- A gyermek tisztelete, a gyermekjogainak érvényesítése
- A gyermek mozgásigényének kielégítéséhez feltételek biztosítása
- A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése
- Az óvodapedagógusok szakmai önállóságának érvényesülése
- Az óvodapedagógusoknak lehetőség biztosítása a folyamatos szakmai továbbképzésre, önfejlesztésre.

Differenciálás

A differenciálás lényege az, hogy a gyermekek egyéni sajátosságaihoz igazodó fejlesztést, és/vagy a gyermekek egyéni sajátosságainak megfelelő önvezérelt fejlődés körülményeit biztosítjuk a nevelési gyakorlatban.

A különböző gyermekeknek az azonos szinthez való sikeres eljutása csak különböző úton lehetséges;

A gyermek egyéni fejlődése csak akkor biztosított, - akár felzárkózás, akár tehetséggondozás esetén, ha a pedagógus a meglévő helyzetből indul ki, és arra tekintettel van.

Minden gyermek egyedi, személyiségében rejlő lehetőségeinek kibontakozása csak úgy lehetséges, ha a differenciált bánásmód az egyéni sajátosságai, igényei figyelembevételén alapul.

A differenciálás lehetőség is az óvodapedagógus számára, hogy a nevelés - fejlesztés - tanulás megszervezését tartva fontosnak, olyan változatos tevékenységrendszerrel biztosítson a gyermekek számára, amelyek érdeklődésre tartanak számot, játékosak, élmény szerűek, és ezekkel a gyermeki aktivitás kiváltását érik el.

Helyzetkép az óvodánkról

Az óvoda társadalmi környezete, szociokulturális háttere

Óvodánk Novajon, a falu végén, zöldövezeti környezetben egy régi házból lett kialakítva. Működési formáját tekintve olyan szemléletű szülőket is megcélzó a helyi lakosok mellett, akik az óvodai nevelés időtartamán belül kívánják gyermekük mozgás-sport iránti érdeklődését felkelteni. Testi felépítésben az egyén adottságaihoz mérten edzett, jó fizikumú, a sport által nemesítendő pozitív tulajdonságokkal felvértezhető, egyéni képességek szerint akár tehetség szintig eljutó gyermekvilágban gondolkoznak.

Nyitottak és örömmel fogadják a gyermekük sokrétű fejlesztését, kiemelve a sport mellett a gyermeki kifejezés, zeneiség, vizualitás, alkotás, kommunikáció szerepét. Óvodánk a fentiekre való tekintettel Novajon vagy a körzeten kívül lakó, munkahelyileg közelbe járó, illetve a jó közlekedési feltételek alapján, közeli agglomerációkból, vagy szabad választásból fakadóan is, fogadóképes a gyermekek óvodai ellátására. A községben az állam által támogatott házvasárlási opció miatt egyre több a kisgyermekes család. A község demográfiai statisztikája szerint hosszútávra tervezhető az óvoda leterheltsége. A közelben iskola, orvosi rendelő és egyéb központi intézmény is található. Az óvoda programja szempontjából hangsúlyozható adottságok: a falun belüli biztonságos sétahelyek, illetve kirándulóhelyek, könnyű elérhetőség, mozgásfejlesztő eszközökkel felszerelt óvodai udvar, szervezett sport tevékenységek, jó megközelíthetősége. Kisebb rászervezéssel a közeli városok, falvak gyermek programjain is részt tudunk venni.

Személyi feltételrendszer

Intézményünk szakmai irányítója az igazgató. Óvodánk működési alapjait a fenntartó biztosítja. Az óvodánkban a nevelőmunka kulcs szereplője az óvodapedagógus.

Jelenléte az „aktív” nevelés egész időtartamában fontos feltétel. A gyermek számára modellt, mintát jelent, így szakmai munkáját ennek tükrében hivatott ellátni. Személyisége az elfogadó, segítő, támogató attitűdön alapszik. Jellemezze nyitottság, empátia készség, érdeklődés a mikro- és makrokörnyezet iránt. Személyiségén keresztül valósul meg az elképzelt, megfogalmazott pedagógiai program. Kiemelt elvárás az óvodapedagógusaink munkájával kapcsolatosan, hogy mindazon cél- feladatrendszerrel, és eszmeiséggel azonosulni tudjanak, melyet a Novaji Napközi Otthonos Óvoda pedagógiai programja megalapozni kíván. Ennek tükrében legyen affinitásuk a kiemelten megcélzott mozgás, sport és vele párosuló tevékenységek, egyéb programok felvállalására. Az óvodapedagógust közvetlenül segítő dajka munkavégzésének, hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Elvárásunk a csoportban közvetlenül dolgozó, továbbá intézményi szinten együttműködő személyzet egymás iránti tiszteletet tanúsító, munkáját megbecsülő, felelősség tudatos hozzáállása. Intézményünk minden dolgozójával szemben elvárt a gyermekek szeretete és

tisztelete. Az óvodában megforduló személyek irányában tanúsított megfelelő kommunikáció. A kialakított környezetünk megóvására, valamint a személyes megjelenési mód igényességére törekvés. Az alkalmazottak kiválasztásánál figyelembe vesszük az egyes munkakörökre vonatkozó törvényi, jogszabályi hivatkozásokat és képzettségi elvárásokat.

Tárgyi feltételrendszer

Az intézményünkben két óvodai csoport került kialakításra.

A csoportszobák napfényesek, tágasak, berendezési tárgyaik megfelelnek a kor elvárásainak. Óvodánk tárgyi környezete segíti a gyermekek fejlesztését és a pedagógiai célok megvalósítását.

A bútorzat egyes elemei könnyen mobilizálhatóak helyzetük szerint, mely bővíti a csoportszobában óvodapedagógusaink által tervezhető vagy gyermeki tevékenységből fakadó mozgásos játékok alkalmazhatóságának lehetőségét. Az óvodai pedagógiai munkát és gyermeki tevékenységet segítő megfelelő számú és méretű szemléltető eszköz, konstruáló, - építő - mozgásfejlesztő, szerep- és szabály-, asztali játékokhoz szükséges kelléket biztosítunk.

Óvodánk udvari környezete, tárgyi felszereltsége párosulva az óvodapedagógus által tervezett kezdeményezett, mozgásos játékokkal lehetőséget nyújt a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. A többfunkciós udvari játékok hozzásegítik a gyermekeket a változatos, fejlesztőhatású mozgásigény kielégítéséhez.

Programunk globális célrendszere

Óvodánk elsődlegesen nevelő intézmény, a családi nevelés kiegészítője, amely a gyermek 2,5 éves korától az iskolába lépésig biztosítja a gyermekek intézményes nevelését.

Novaji Napközi Otthonos Óvodánkban biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének, nevelésének optimális feltételeit.

Óvodakép

Óvodai épületünk jellege, csoportszobája és közösségi tereinek berendezése, családi környezetet igyekszik biztosítani az ellátott gyermekek számára.

Minden helyiség tágas, világos, jól belátható. A gyermekek mindennapjaikat hangulatos, színes, koruknak megfelelő bútorzat és játék eszközök között élhetik.

A folyosó falfelületeit mindig az aktuális gyermeki munkákkal díszítjük.

Az előtér lehetővé teszi, a gyermekmunkák kiállítását. A faliújság lehetővé teszi, hogy a csoporthoz tartozóan óvodapedagógusaink kihelyezzék a fontos tájékoztató információkat.

A tágas csoportszobák biztosítják a lehetőséget a nyugodt játékra, tevékenységekre, az étkezési időre és módra. Meghitt, délutáni pihenő időre is így van lehetőségünk. A nagyobb teret igénylő foglalkozásoknak pl.: nagymozgás, népi körjátékok és az ünnepek színtere a nagyobbik csoportszoba, ahol, bőven van hely szülőknek, hozzátartozóknak is szükség esetén. Két udvarral is rendelkezünk. A lenti udvar, betonos, így rossz idő esetén, illetve, ha olyan tevékenység történik, amihez szükséges a betonos felület, maximális mértékben kihasználható. A fenti udvaron kialakított füves pálya több funkciós. Kialakítása a Bozsik-program előírásai szerint történt. Helyt ad az óvodapedagógusaink által tervezett mozgásfejlesztő tevékenységeknek, tere lehet a mindennapos testi nevelésnek és a sporttevékenységeknek. Biztosíthatja jó idő esetén gyermekeink mozgásigényének kielégítését. Tervezhető hely ügyességi vagy egyéb nagy teret igénylő játékokhoz. Szabad udvari játék során kihasználhatósági lehetősége végtelen (foci, kézilabda, kosárpálya elhelyezése, teke, hullahopp karikázás, tánc stb...) Az óvoda délutáni időszakában a külön szervezett és külsős szakember által tartott egyéb sportmozgásos tevékenységek helyszíne is lehet. Üres időszakban kihasználható délután is a gyermekek célzott megmozgatására.

Óvodánk, a csoport szervezeti kereteit tekintve vegyes összetételű. Mindenkor meghatározója a jelentkezők életkora. Óvodánkban folyó nevelési munkánk ötvözi a családi házbiztonságot nyújtó, valamint az óvodai nevelés/ellátás sokrétű lehetőségeit. Egy olyan hely, ahol a felnőttek is megértéssel fordulnak egymás felé, ahová egyaránt örömmel jár óvodás, szülő és munkatárs, ahol a maga területén mindenki tudása legjavát adja, ahol fontos az önképzés, az állandó fejlődés, magas fokú az empátia, a tolerancia és érvényesülnek a gyermekek jogai. Óvodánk működése során igyekszik megfelelni a szülők elvárásainak, a gyermekek igényeinek, a szakmaiságnak és a kor követelményeinek.

Minden gyermekben az egyéniséget értékeljük, és azokat a személyiségvonásokat segítjük, amelyek az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükségesek.

Munkánk folyamán törekszünk a fejlődésben lévő személyiségeket megismerni, megérteni, formálni, illetve útmutatást adni egy sikerélményekben gazdag irányba.

Gyermekekép

„Meg kell tanulnunk a gyermek szemével látni és fülével hallani, meg kell tanulnunk a gyermek élményvilágának a szintjén beszélni. Meg kell tanulnunk mindenekelőtt azt, hogy ráálljunk a gyermek érzelmi hullámhosszára, megéljük emocionális történeteit, elfogadjuk vágyait, tiszteljük fantáziáját, s mindezzel elősegítsük a szabad kommunikációt, a nyitott személyiség kibontakozását. Ennek feltétele pedig nem kevesebb, mint a gyermekbe vetett bizalom, az iránta érzett felelősség, amelyből nyílt és derűs légkörben, ésszerű szabályok között, a gyermek felelőssége is kicsírázik.”

(Mérei Ferenc)

Minden gyermek egy egyedülálló csoda, fejlődő személyiség, egyedi és megismételhetetlen. Óriási felelősséggel tartozunk minden egyes gyermek iránt. Ahhoz, hogy gyermekünk alakuló személyiségét a leoptimálisabban tudjuk formálni, ismernünk kell az egyén pszichikus fejlődését, illetve énképük alakulását.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó ennek megfelelően a személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Lehetőség szerint törekszünk a szülőkkel összhangban, eredményesen fejleszteni változatos tevékenységformákon, elsősorban a játékon keresztül az idejára gyermekeinket. Szeretnénk, ha örömmel jönnének óvodánkba és majd sok kedves élménnyel hagynák el intézményünket, amelyre mindig szívesen visszaemlékeznek.

Pedagógiai programunk célja

„A gyermek legfőbb joga, hogy gyermekéveit gyermekként élje meg. A felnőttnek pedig legfontosabb kötelessége, hogy ezeket, a gyermeki jogokat elismerje, elfogadja és saját szülői, gondozói, nevelői minőségében ezeknek az érvényre jutását teljes erővel támogassa.”

- 2,5 éves kortól 6-7 éves korig a gyermek személyiségjegyeinek kibontakoztatása, mely elősegíti az egyén környezetére irányuló nyitott, érdeklődő, kreatív sokoldalúságát, valamint megalapozza a mozgás, a sport szeretetének igényét, az életkori és egyéni fejlődési ütem figyelembevételével.
- Óvodásaink egészséges, élményekben gazdag, harmonikus fejlődési ütemének elősegítése sokféle színes óvodai tevékenység biztosításával, valamint egyéb kulturális, sport, családi és ünnepi programok szervezésével.
- Biztonságos, családi, szeretetteljes légkör megteremtésével a testi, az érzelmi, értelmi és a szociális fejlődés elősegítése. Mozgás, sport hangsúlyos kiemelésével a gyermeki test edzettség elősegítése.
- Célunk a szabad játék, - mint a gyermek elemi pszichikus szükséglete - minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, az óvodapedagógus tudatos játéktámogató magatartásával.
- Az egyénre szabott képességfejlesztéssel jól kommunikáló, az anyanyelv szabályait helyesen alkalmazó, kiegyensúlyozott, környezetében jól eligazodó, gyermekek nevelése.
- Óvodásaink az óvodáskor végére érik el az iskolai teljesítéshez szükséges fejlettségi szintet.
- A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása.
- A gyermeki személyiség fejlesztése érdekében az esélyeinek, lehetőségeinek javítása.
- Szoros kapcsolat ápolása a családokkal annak érdekében, hogy óvodai nevelésünk a családi nevelés kiegészítőjévé váljon.

Óvodai nevelésünk alapelvei

- Óvodánk elsődlegesen nevelő intézmény.
- Gyermkeink nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Intézményünk a család nevelőpartnereként egészíti ki a családi nevelést. A szülő és az óvoda kapcsolata kölcsönösen elismert szabályokon nyugvó, a gyermekek érdekében történő folyamat.
- Gyermkeinket gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Óvodánkban minden gyermek kapja meg változó testi, lelki, szellemi állapotának és szükségleteinek megfelelő legoptimálisabb fejlesztéséhez szükséges lehetőségeket, feltételeket, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Érzelmi biztonságukat a jól megalapozott, következetes, ugyanakkor rugalmasan kezelt szokásrendszer, egyéni fejlődést segítő pedagógiai törekvéseink erősítik.
- A gyermek egyéni fejlettsége a meghatározó, az óvodapedagógus a tanulási folyamat irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Óvodai nevelésünk minden tevékenységét, kiemelten a játékot átszövi a nyelvi kommunikáció/kifejezőmód, a rajz és egyéb ábrázoló tevékenységekben való önkifejezés, mese, zenei élményhez juttatás, a külső világ tevékeny megismeréséhez szükséges ismeretek nyújtása, valamint a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Alapvető a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása, rendszeres életritmus, megfelelő napirend, helyes szokásrendek, mozgásigény kielégítése, sport, edzettség.
- Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti gyermekeink környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Pedagógusaink, a pedagógiai munkát segítők és az óvoda valamennyi dolgozója példa és modellértékű, befogadó, elfogadó, segítő attitűddel közvetítik a megfelelő viselkedéskultúrát, magatartásformákat, mintákat a gyermekek felé. Óvodapedagógusaink módszertani szabadsága a következetesség elvének betartásával párosul.

Óvodai nevelésünk feladatai

- Nevelésünk tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az érzelmi alapigények - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet biztosításával elősegítjük a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással, vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.
- A gyermekek kíváncsiságára, utánzási kedvére építve képességük, figyelmük, képzeletük, gondolkodásuk, kreativitásuk, valamint természeti és társadalmi környezetük iránti érdeklődésük felkeltése.
- Óvodai nevelésünkben az óvodapedagógus alkalmazzon a gyermek személyiségéhez igazodó, hatékony pedagógiai módszereket.
- Amennyiben szükséges, a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek óvodai nevelésében törekszünk a kisebbségi önazonosság megőrzésére, ápolására, erősítésére, átöröklítésére, nyelvi nevelésre, a multikulturális nevelésben alapuló integrációs lehetőségekre.
- A mozgás, sport tevékenységek szeretetének megalapozására a gyermeki mozgásigény kielégítésére kiemelt hangsúlyt fektetünk. Fontos számunkra a környezettudatos magatartás megalapozása, a gyermekek cselekvő részvétele a környezet alakításában.
- Fontos feladatunk a gyermeki jogok tiszteletben tartása, az esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi feladatok megvalósítása.

Óvodai nevelésünk alapvető területei

Az egészséges életmód alakítása

Célja

- Az óvodás korú gyermekek testi fejlődésének elősegítése, az egészséges életmód igényének kialakítása, megalapozása.

Feladata

- A fejlődéshez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, mentális fejlesztése.
- Az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

A fejlődéshez szükséges egészséges környezet biztosítása

Óvodánkban nyugodt, esztétikus, családias, de egyben mozgásra inspiráló környezetet biztosítunk a gyermekek részére.

Az óvoda udvarát igyekeztünk úgy kialakítani, hogy a nagyobb mozgásigényű gyermekek mozgásszükséglete is kielégítődjön. A területek változtathatóak, így a gyerekeknek lehetőségük van más játékok kipróbálására, valamint biztosítható a kisebb-nagyobb társaikkal való együtt játszás. Az udvari játékok többfunkciósak, többféle mozgásforma kipróbálására adnak lehetőséget. A gyerekek nagy mozgásainak, egyensúlyérzékének fejlődését, terhelhetőségét szolgálják. Az udvart zöld növényzet díszíti, valamint a tavaszi és a nyári hónapokban színes virágok is teljesebbé tehetik az esztétikai élményt. Az udvar szinte beépül a szomszédos zöldövezetbe, a dombon való elhelyezkedés különös lehetőséget biztosít a mozgás fejlesztésére, aktív tapasztalásra ad lehetőséget.

Az udvar sajátossága, hogy a reggeli órától kezdődően a késő délutáni órákig van napsütötte területe. Ezáltal mindig van lehetőség a napon, illetve az árnyékos területen való játéktevékenységre

A barátságos, esztétikusan berendezett, megfelelő világítású csoportszoba segíti a komfortérzet kialakítását. Az igényekhez alkalmazkodó szabadon variálható bútorok megfelelő helyet biztosítanak a játéktevékenységhez és a pihenéshez. A csoportszoba kialakításánál figyelembe vettük, hogy többféle játéktevékenységre legyen alkalmas. A csoportszobák berendezése lehetővé teszi az elkülönülni vágyó gyermekek csendes tevékenységét is. A gyermekek étkezése is itt történik. A mosdók és öltözők kialakítása, építészeti jellemzői, megvilágítása, szellőztetése, hőmérséklete és berendezési tárgyai optimális lehetőséget biztosítanak minden

NOVAJI NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA
OM azonosító: 201924

gyerek számára az öltözködéshez és a tisztálkodáshoz.

Minden gyermeknek jellel ellátott öltözőszekrénye, tisztálkodási eszköze (fésű, fogkefe, pohár, törölköző) van, ami a gyermekek kényelmes átöltözését és a ruhák elhelyezését biztosítja. A szülők számára az öltözői hirdetőtáblán mindig az aktuális információk, kiírások elolvashatók.

A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése

A testi - lelki egészség egyik alapvető feltétele a gyermek komfortérzetének kielégítése. A felnőtt (szülő, pedagógus, dajka) tanítja és gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válik.

Lehetőséget biztosítunk, hogy a saját képességeik szerint, koruktól függetlenül, akkor végezzék el ezeket a teendőket, amikor képesek rá. A folyamatos napirend optimálisan biztosítja a szükséges időtartamot. A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. A családi és az óvodai gondozási szokások összehangolására törekszünk. Az óvodai élet során adódó egyéni helyzetekre a gyermekek figyelmét is fel kell hívni. Ezáltal fejlődik, a saját testükkel kapcsolatos egyéni szükségletek kielégítésének tudata (homokozás, szél-től-hidegtől kiszáradt bőr vagy száj, izzadás, stb.).

Az óvodapedagógus és a dajka modell szerepe meghatározó. Az öltözködés, védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejleszti az ízlést, önállóságot is. A gyermekek öltözete legyen célszerű, ruházatuk a szobában és a szabadban egyaránt egészségi állapotukhoz, edzettségükhöz és az időjáráshoz igazodjék.

A benti cipő használata elengedhetetlen. Ez jó, ha szellős, talpa nem csúszik és egészséges a talpkieépítése. A gyermekek a napi négyszeri étkezéssel (a negyedik étkezés, tízórai és ebéd között a napi zöldség-, gyümölcs), kellő összetételben és elosztásban napi tápanyagszükségletük 65-70 %-át kapják meg. Mivel csak tálalókonyhával rendelkezünk, nagy figyelmet fordítunk arra, hogy az ételek megfelelő hőmérsékleten kerüljenek asztalra. Az étkezésekre azonos időpontokban kerül sor, amennyiben nincs intézményen kívüli vagy helyi program, ami ennek csúsztatását indokolná.

Az étkezés megszervezése és kulturált lebonyolítása fontos gondozási feladatunk, de kihat a gyermek esztétikai érzékére is.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy napközben is bármikor fogyaszthassanak folyadékot. A gyermekek alvásigényének egy részét óvodánk elégíti ki. Ehhez tiszta levegőre, nyugalomra, csendre van szükség. Gondoskodunk a folyamatos légcseréről, ügyelünk arra, hogy a gyermekek ne fázzanak meg (vastag pléd, lepedő, alsó pléd stb.). Elalvás előtt mesét, dúdoló- vagy altató dalokat hallgatnak a gyermekeink.

A gyermekek egészségének védelme, edzése, mentális fejlesztése

Az egészséges életmód szempontjából fontos fejlesztési színtér a csoportszoba, az udvar. A szabad levegőn való tartózkodás növeli a gyermekek edzettségét, ellenálló képességét. Óvodásaink minden évszakban sokat tartózkodnak az udvaron. Ha az időjárás lehetővé teszi, kihasználjuk a levegő, nap, edző hatását. Fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket a naphoz, kerülve a déli forróságot. Az óvoda építészeti sajátosságainak köszönhetően az udvarnak mindig van árnyékos és napsütötte területe is. Kiemelt szerepet tölt be óvodánk életében a sporttevékenység. A gyermekek a csoportban vagy az udvaron minden nap tornáznak.

Óvodásaink valamennyi életterét úgy alakítjuk ki, hogy az számukra biztonságot jelentsen. Az óvodások számára a családon kívüli élet sok szociális örömet, de sok válságos, kellemetlen helyzetet is okozhat. Nevelési munkánk során figyelembe vesszük a szülői házból hozott elvárásokat, szokásokat, normákat, családi kötődéseket, mert ha ezek sérülnek, a gyermek frusztrálódhat, ez pedig rossz közérzetet eredményezhet. A mentálhigiéné elengedhetetlen területe a családdal való jó együttműködés, így a nevelési hatások egymást kiegészítve felerősödnek, az óvoda és család együttműködése hatékonyra válik.

Az óvodapedagógus feladata az egészséges életmód kialakításában

- Biztosítjuk a megfelelő és egyéni szükséglet szerinti gondozást.
- Kielégítjük a gyermek alapvető fizikai igényeit.
- Szükség szerinti szellőztetést biztosítunk, télen párologtatót helyezünk el a csoportszobákban.
- Ügyelünk a gyermekek réteges, praktikus öltözködésére, illetve az erre való igény kialakítására.
- Példát mutatunk a tisztálkodás - evés előtti és utáni kézmosás terén, illetve szükség szerinti alkalmakra.
- Megteremtjük az egészséges óvodai környezetet és annak óvására nevelünk.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkört alakítunk ki és biztosítunk.
- Az udvaron, csoportszobában, óvodán kívül szervezett programokon egyaránt lehetőséget teremtünk a változatos, sokféle tevékenységhez, hangsúlyt fektetve a mozgás örömére.
- Az időjárástól függően a lehető legtöbb idő eltöltését biztosítjuk a szabadban, séták, kirándulások szervezése során. Nyáron egészséges mértékű napozás, pancsolás-vízi játékok, légfürdő, télen hóban, hóval való játék.
- Beépítjük a rendszeres testedzés és sporttevékenységeket, valamint a környezettudatos magatartás megalapozását a gyermekek napirendjébe.
- Óvodapedagógusaink és a dolgozók jelezzék az óvoda igazgatójának, ha balesetveszélyt (forrást) észlelnek, vagy bármely okból a gyermekben érez családi veszélyeztetettséget, illetve tartós fejlődési megtorpanást.
- Odafigyelünk a gyermekek szülő által jelzett időszakos vagy folyamatos specifikus ellátottságának kielégítésére. Pl. betegség utáni állapot, érzékenység, allergia, sérülés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakul a testápolás iránti igény, szokásukká válik a rendszeres, gondos tisztálkodás, fogápolás.
- Önállóan, lehetőség szerint figyelmeztetés nélkül végzik az alapvető testápolási tevékenységeket a nap során bármikor, ha szükséges!
- Odafigyelnek, és kielégítik egyéni szükségleteiket, vagy jelzik ezekkel kapcsolatos problémájukat.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek, képesek kiválasztani az időjárásnak és egyéni szükségletüknek megfelelő ruházatot! Probléma esetén segítséget kérnek felnőttől vagy csoport társaktól.
- Holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva teszik a helyére! Szükség esetén segítséget kérnek.
- Egyéni meghatározóihoz képest igényesek, ügyelnek környezetük rendjére és tisztaságára, tudatosan odafigyelnek a növényekre, állatokra, a hulladékok szelektív gyűjtésére.
- Vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, a mosdó és az öltöző rendjére, ha szükséges rendbe is teszik ezeket. az ajtókat halkán csukják, nyitják, az eszközökkel óvatosan bánnak.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, és törekednek annak betartására. Biztonságosan és rendeltetés szerint használják az evőeszközöket! Esztétikusan terítenek, eldöntik, hogy mennyi ételt kérnek, szeretnek a szabadban tartózkodni, mozgásos tevékenységeket végezni, kirándulni.
- Iskolába lépés előtt a gyerekek képesek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.

Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Célja

- Biztonságos légkör megteremtésével a gyermekek érzelmi életének és társas kapcsolatainak pozitív fejlesztése, a szociális tanulás elősegítése.
- A gyermekek önkifejező, önérvényesítő törekvésének segítése.

Feladata

- Az érzelmi stabilitás kialakítása, szeretetteljes, barátságos környezet, családi légkör megteremtésével.
- A gyermek társas kapcsolatainak és érzelmi szükségleteinek kielégítése. A közös élményekre épülő magatartási szokások és erkölcsi normák rendszerének kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében

- A proszociális magatartás (mint az agresszió ellentéte pl.: önzetlen támogatás, együttműködés segítése, biztató, bátorító viselkedés) a nevelő példamutatására támaszkodik, ezt a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával, magyarázatokkal fejlesztjük.
- A gyermek első nevelési évében, a befogadás ideje alatt fontos a gyermek és a család jobb megismerése céljából, hogy tájékozódjunk a gyermek családban betöltött helyéről és szokásairól.
- Kialakítjuk a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkört.
- Biztosítjuk a gyermek megfelelő gondozottságát.
- A komplexitás során előtérbe helyezzük az érzelmi nevelést segítő, változatos, cselekvéses tevékenységeket (báb, mese, játék stb.).
- Olyan tevékenységeket szervezünk, melyben a gyermeki együttműködés gyakorolható.
- Ünnepek, hagyományok megszervezésével fejlesztjük az élmény befogadás képességét.

Számunkra fontos az óvodapedagógusi attitűd, az ezzel szemben támasztott követelmények

- Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatát jellemezze az odafigyelés, az elfogadás, együttes munkálkodás, az odafigyelés a gyermekek felé.
- Érthető, világos szabályrendszereket alkalmazzon.
- A rövid- és hosszú távú célok kitűzésénél fontos a célok közötti prioritás.
- Határozott, következetes, de emellett „meleg és támogató” is legyen.
- A gyermekkel való kapcsolatában a tisztelet, az elfogadás, a szeretet és a megbecsülés jellemezze.
- Konfliktus esetén rendkívül tapintatosan és kizárólag a gyermek érdekeit figyelembe véve kell közelíteni a megoldás felé.
- Az érzelmi nevelés a befogadástól az óvodáskor végéig tart.
- A gyermek és az óvodapedagógus harmonikus együttműködése.
- Az óvodában eltöltött időszak legyen áthatva a szeretetteljes légkörrel, fontos szerepet töltsön be az érzelmi nevelés.
- A gyermeki magatartás alakulás szempontjából legyen modellértékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

Az érzelmi stabilitás kialakítása

Az óvodáskorú gyermek elsősorban érzelmein keresztül ismerkedik a körülötte levő világgal, viselkedéseit érzelmei motiválják. A 3 éves gyermek akár otthonról, akár bölcsődéből, vagy családi napköziből kerül az óvodába, szorongva éli meg a változást, ezért rendkívül nagy jelentősége van az egyéni bánásmódnak, az egyénre szabott, differenciált nevelésnek. Fontos feladatunk a kisgyermek érzelmi stabilitásának alakításában, hogy esztétikus környezet, derűs légkör fogadja. Az udvar, a csoportszobák berendezésénél érvényesüljenek az óvodapedagógus egyéni ötletei, melyek a gyermek érzelmi kiegyensúlyozottságát segítik elő. Meghatározó az érzelmi nevelés szempontjából a befogadás, ami lehet anyás, vagy családi, attól függően kinek van ideje, lehetősége a gyermekkel együtt ismerkedni az óvodával. Ennek hosszát a gyermek igénye szabja meg. Dolgozóink biztosítják az új környezet elfogadását. Ugyanakkor a szülő is megismeri az óvoda belső életét, helyi szokásait, a napirendet, a felnőttek egymáshoz való viszonyát stb. Megengedjük, hogy az otthon egy darabját - játékot, kispárnát - az első időben magával hozza, természetesen ezeknek a helyét meg kell találni. Különösen lefekvéskor vegye körül nyugalmas, szeretetteljes légkör a kisgyermeket, hiszen igénylik a testi közelséget, a felnőtt együtt érző és megértő magatartását.

A kellemes hangulatú, családias légkörben, a közös élmények, cselekvések hatására kialakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, melyben formálódik egymáshoz való viszonyuk. Az óvodapedagógusok, ehhez megfelelő, sokszínű tevékenységet biztosítanak, de ügyelnek arra, hogy az ingerek ne okozzanak zaklatottságot.

Felfigyelünk a visszahúzódó, peremhelyzetű gyerekekre, megtaláljuk a lehetőséget, hogy őket is aktívan bevonjuk a csoport mindennapi életébe.

Az óvoda a családdal együttműködve folytatja a már elkezdett nevelési munkát, mely tudatos, következetes követelményeket támaszt és megteremti azok teljesítésének lehetőségeit. A gyermekek többségénél az óvoda az első kilépés a családból, átmenet a szélesebb társas kapcsolatok felé, ezért fontosnak tartjuk, hogy szokásrendszerünk szervesen kapcsolódjon az otthonihoz.

A gyermekek érzelmi szükségleteinek kielégítése, erkölcsi normák alakítása

Fontos feladatnak tekintjük a személyiség sokoldalú és harmonikus fejlesztését, mely magába foglalja a társas viselkedés szokásait, az önkiszolgálást, az életkornak megfelelő önállóságot és önfegyelmet is. A gyermek óvodába lépéskor életkoránál és érzelmi életénél fogva először a felnőttekhez kötődik, majd, ha már biztonságban érzi magát, akkor kezd el barátkozni. Lényeges a jól szervezett napirend, a jól motivált tevékenységek és élmények biztosítása. Ezek megvalósítása csak kellő érzelmi biztonságra alapozottan lehet eredményes. Emellett nagyon fontos és meghatározó az óvodapedagógus személyisége, és kölcsönös, szeretetre épülő kapcsolata a gyermekekkel. Arra törekszünk, hogy átvegyék elfogadó, megértő, segítő attitűdünket.

Óvodapedagógusaink együtt érzőek, megértők a gyermekekkel szemben. Magatartásukra az elfogadás a jellemző, mert ezen alapszik a fejlesztés és a tolerancia is. Ezek segítik az egyéni, egyedi, a másfajta értékek felfedezését, az óvodások pozitív irányú közelítését. Az óvodában a felnőtt-gyermek kapcsolat alakulásánál kiemelt szerepe van az empátiának, a megértve együttműködő pedagógusi magatartásnak.

Óvodánkban a gyermekek szabadon mozoghatnak a csoportszobában, a mosdóban és az udvaron. Ez is fokozza az otthonosságerzetüket.

A közös tevékenységek során alakulnak ki a társas kapcsolatok és bontakoznak ki a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák. Az együttes tevékenységek, tapasztalatok, élmények barátságokat, szimpátián alapuló kisebb csoportokat hoznak létre. Ekkor alá – fölérendeltségi viszony alakul ki. Megtanulják figyelembe venni társukat, szocializációjuk felgyorsul, fejlődik felelősségérzetük, kötelességtudatuk. Kisebb összetűzéseiket, konfliktusaikat megpróbálják egymás között rendezni.

A közösen szervezett tevékenységek nagymértékben alakítják a csoport összetartozását. Kezdetben ez csak egy jó játék, mese vagy vers hallgatása, később séta, kirándulás, együttes megfigyelés, közös élmény. Jó, ha gyakori mondat a csoport életében, hogy „emlékszel?”.

A felidézéssel erősödik összetartozási érzésük, hiszen az emlék csak az övéké. Egyéni bánásmód alkalmazásával, ha szükséges, egyes gyermekeket bátorítunk, önbizalmukat növeljük, ez hozzájárul pozitív énképük erősítéséhez. A kapcsolatok megfelelő alakulása szempontjából ki kell emelni a személyes példaadást, az óvodapedagógus személyiségét, szemléletét, amely a sikert észreveszi, a sikertelenség elviselését pedig segíti.

A tevékenységeken belül olyan választási lehetőséget biztosítunk az öndifferenciálás elvét alkalmazva, amely fejleszti a gyermekek döntési képességeit, így képesek lesznek változásra, választásra.

A nap során figyelembe vesszük, segítjük önálló véleményalkotásukat. Tiszteletben tartjuk a gyermekek döntési jogát, fenntartjuk a tévedés és a hibajavítás lehetőségét.

A közösség nyugalma szempontjából lényeges a csoport szokásainak, szokásrendszerének a kialakítása, de figyelünk arra is, hogy ezek a szabályok ne merevedjenek meg. A gyermekek fejlődésével a szokásokat is változtatjuk, hisz ez által válik gördülékennyé a csoport élete.

A szocializáció szempontjából ki kell emelnünk az óvodapedagógus és a gyermekek kapcsolatát, érzelmi meghatározottságát. Az óvodapedagógus érzelmi indíttatású, mintakövetelésre sarkall, szerepátvételre, azonosulásra készítet, határozott, szeretetteljes és őszinte, másrészt módszertani

felkészültsége birtokában szervezi a gyermekek értelmes élettevékenységét, környezetét. Ő a csoport irányítója, de a közösség tagja is.

A gyermek nevelése szempontjából igen lényeges, hogy megfelelő kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel, megteremtve az együttneveléshez a kölcsönös bizalmat. Az erkölcsi normák, közösségi szabályok csak akkor szilárdulnak meg, ha a családi nevelés által is erősödnek, ezért is nagyon fontos a szülő- óvodapedagógus és család- óvoda szoros együttműködése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Alkalmazkodnak a csoportban és az óvodában kialakult szokásokhoz, aktívan részt vesznek a közös tevékenységekben.
- Kötődnek az óvodához, bizalommal fordulnak az őket körülvevő felnőttekhez, csoporttársakhoz, s baráti kapcsolatok alakulnak ki.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel szemben.
- Társaikat segítik, toleránsak, elfogadják a különbözőséget.
- Konfliktushelyzeteik többségét önállóan megoldják, vagy segítséget kérnek ennek rendezéséhez.
- Kialakulóban van önfegyelmük, reális értékítéletük.
- Késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.
- Megerősödik a biztonságérzetük és alkalmazkodnak a csoport szokásrendjéhez. Betartják az alapvető viselkedési szabályokat.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítás

Célja

- A gyermekek anyanyelvének fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása. Beszédkedv fenntartása, a gyermekek meghallgatása, a gyermeki kérdések érvényesülésének megvalósítása.
- Korszerű ismeret átadás és képesség fejlesztés.
- A gyermekek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásának fejlesztése oly módon, hogy alkalmassá váljanak az iskolai életre.

Feladata

- Beszélgetésre alkalmas légkör megteremtésével arra ösztönözzük a gyermeket, hogy élményeiket, gondolataikat bátran mondják el.
- Folyamatos szókincsbővítéssel emeljük a beszédszínvonalat, törekszünk a helyes kiejtés gyakorlására, fejlesztésére.
- Kihasználjuk a társas érintkezésben alkalmazható viselkedési formák gyakorlását.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve, változatos tevékenységeket biztosítunk.
- Bővítjük a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit, élményeit különböző tevékenységek során.

A beszélgetésre alkalmas légkör megteremtése

A nyelvi, kommunikációs nevelés egységes folyamat, mert magába foglalja a gondolkodás tartalmát, valamint a verbális és a non verbális megnyilvánulást is.

A gyermekek az anyanyelvüket tevékenységeik végzése közben, a társaikhoz és a felnőttekhez való viszonyuk fejlődése során sajátítják el. Ebben kiemelkedő szerepe van nevelésünknek, mivel ezt szorosan összekapcsoljuk a megismerő készségek fejlesztésével. Az anyanyelv használata áthatja az egész óvodai életet, nem kezelhető elszigetelten. Hatéves korukig sajátítják el a gyermekek az anyanyelvet. Ebben az időszakban alakul ki bennük olyan élmény, amely meghatározza az ehhez fűződő viszonyukat. A beszédkapcsolat kialakulásának alapja a felnőtt - gyermek közötti jó viszony, a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, az érzelmi biztonság. Ilyen feltételek között az óvodások sokat beszélgetnek, kérdeznek. A megfelelő élmények biztosításával aktivizálni lehet a gyermeket. A beszélgetés, a kérdés az anyanyelv tanulásának az eszköze is, de az utánzásnak is nagy szerepe van a beszédfejlesztésben.

A beszélgetésre alkalmas légkör megteremtésénél beépítettük a napirendünkbe a „Beszélgetőkör” módszert.

Az óvodai csoport - gyerekek, óvodapedagógusk, dadusok - minden egyes nap összegyűlnek, hogy köszöntsék egymást, megbeszéljék az óvodán kívüli élményeiket, ill. az óvodai életükkel kapcsolatos információkat. Mindnyájan részt vesznek egy közös, ezek a tevékenységek meghatározott sorrendben követik egymást.

1. Köszöntés. A gyerekek egymást köszöntik egy rövid üdvözlő mondókéval. Az üdvözlés segítségével mindenkit "hivatalosan" beléptetünk a körbe és a barátságos hangnem hatással van a beszélgető kör és a nap további részére is. A bizalom légkörét is segít megteremteni a barátságos üdvözlés, ami nélkülözhetetlen alapja az élmények megosztásának.

2. Élménycsere. A gyerekek strukturált formában beszélgetnek egy-egy témáról. Mindenkinek van lehetősége arra, hogy megoszthassa a gondolatait a többiekkel. A téma lehet szabadon választott vagy az óvodapedagógusok által előre meghatározott. Ez összetett készséget kíván meg a gyerekektől, hiszen egy adott témára kell koncentrálniuk és azzal kapcsolatban kifejezni magukat, illetve képesnek lenni meghallgatni a többieket vagy akár kérdéseket megfogalmazni. Azért fontos, hogy reggel, korán történjen ez a tevékenység, mert a gyerekek még frissek és figyelmük is élénk.

3. Csoporttevékenység. Miután a gyerekek elmondhatták a véleményeiket, készek arra, hogy egy rövid, játékos tevékenységet végezzenek együtt csoportként. Ez olyan játékos feladatokat is tartalmazhat, amiben szerepel a matematika, a memorizálás, az éneklés, stb.

A reggeli beszélgetőkör általában 20-30 percre tart. Egy olyan **értékes alkalom** a gyerekek számára, amikor **érzelmi intelligenciájuk fejlődhet** és gyakorolhatják azokat a **szociális készségeket**, amelyekre a nap további részében is szükségük lesz.

A beszélgetőkör célja

1. Az óvodai csoportból **közösséget, kis csapatot épít**, miközben kielégíti a gyerekek "valahová" tartozási szükségletét, fontosnak érezhetik magukat és mindezt játékos formában teszi.
2. Megalapozza az együttműködés, játék, tanulás pozitív, **bizalommal teli légkörét**.
3. **Összekapcsolja** a gyakorlati tanulást az elméleti tudással.
4. A gyerekek gyakorolhatják és megerősíthetik azokat a **szociális készségeket**, amelyeknek óriási hasznát veszik a további életük során. Többek között megtanulják az egymásra való odafigyelés, a meghallgatás, az empátikus reagálás, a nyilvánosság előtti megszólalás készségét.

A beszédfejlesztés

Az óvodáskorú gyermekek gondolkodása kezdetben még cselekvő, szemléletes gondolkodás, amelyet a képszerűség, a konkrétság és a gazdag érzelmi motiváltság jellemez. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban és kölcsönhatásban van. A gyermekek ekkor jobban ki tudják fejezni magukat a cselekvésben, mint a beszédben. Megteremtjük a kapcsolatot a cselekvés és a nyelvi kifejezés között, vagyis cselekvés közben beszéltetjük a gyermekeket, segítünk nekik megtalálni a helyes kifejezéseket, amely közlésüket érthetővé, pontossá teszi. Az óvodába kerülő gyerekek különböző szinten állnak beszéd tekintetében is, ezért fontos, hogy beszédállapotukat megismerjük, így a továbbiakban tudatosan tudjuk formálni beszédképességüket, gazdagítani szókincsüket, s korrigáljuk az esetleges beszédhibákat. A gyermekek aktív és passzív szókincse között is nagy egyéni eltérések lehetnek. A szókincs és szókészlet bővítését, alakját, anyagát a gyermek tapasztalatai, élményei és főként a mese és a vers szolgálja. A gyermek beszédét az otthoni nyelvi környezet és a külső hatások (televízió, videó stb.) meghatározzák.

Ezért a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve, kell a hatást kifejteni. Az anyanyelvi nevelés legfőbb forrása a gyermekeket körülvevő felnőttek példamutató, szép beszéde. Ez legyen érthető és érzelemkeltő. Beszédünkben a szemléletességet, a képszerű kifejezések alkalmazását biztosítjuk, mely érthető és érzelemkeltő. Fontos a megfelelő metakommunikáció használata, a gesztus, a mimika, a hangszín, a hangerő és a testbeszéd.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Életkori sajátosságuknak megfelelő hangmagasságban ismernek dalokat, körjátékokat, gyermekjátékokat.
- Rajzolásukban, manuális készségfejlesztő tevékenységeikben idegen megneveznek, alkalmaznak tárgyakat, eszközöket, munkafolyamatokat, formákat, színeket.
- Rendelkeznek a pontos nyelvi kifejezés képességével, szívesen alkalmazzák nyelvi ismereteikben.
- Tudnak a kommunikációs helyzetnek megfelelően viselkedni (egyszerű kérdések, válaszadó szerepkör minden helyzetben).
- Ismernek, önállóan mondanak verseket, mondókákat.
- Megneveznek tárgyakat, dolgokat, beszélnek munkafolyamatokról, eseményekről.
- Megneveznek növényeket, állatokat, évszakokat.
- Életkoruknak és egyéni képességüknek megfelelően rendelkeznek olyan szókincssel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudják közvetíteni.
- Tudjanak tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.

A gyermekek személyiségének, kommunikációs képességeinek fejlesztése

- A gyermeki személyiségfejlesztés fontos eszköze a drámajáték, amely, mint módszer jól beépíthető az óvodai életbe. A személyiségformáláson túl feladatunk még a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a közlés megkönnyítése, játékos oldása. Ezért a dramatikus játék tulajdonképpen pontosan megfogalmazható szocializáló tevékenység.
- A játékok által a gyermekek közelebb kerülnek egymáshoz, de önmagukat is jobban megismerik. A cselekvésre való készséget erősítjük, amely akaraton és intuíción alapszik.
- Alkalmazhatók kapcsolatteremtő játékok, lazító, koncentráló, érzékelő gyakorlatok, mimes, improvizációs feladatok.

A társas érintkezésben alkalmazott viselkedési formák gyakorlása

Az illemnek jelentős szerepe van az összetartozás tudatának erősítésében. Betartásával jelezzük, hogy a közösséghez tartozónak tekintjük magunkat és elvárjuk, hogy ezt a többiek is tudomásul vegyék. A természetes élethelyzetekben gyakoroltatott viselkedési szabályok segítik a gyermeket abban, hogy el tudjanak igazodni a különböző helyzetekben. Ezek: a köszönésre, a bemutatkozásra, az étkezésre, a terítésre és a bevásárlásra vonatkozó szabályok, valamint az óvodán belüli és óvodán kívüli illemszabályok, az ünnepeken, a színházban és a különböző előadásokon való viselkedés szabályai. Fontos, a tanulási folyamatokhoz kapcsolódó szabályok kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi és kommunikációs nevelés területén

- Maximálisan kihasználjuk az óvodai életben adódó fejlesztő hatásokat.
- Törekszünk a gyermeki motiváltság kialakítására, fenntartására, a magyar nyelv választékos alkalmazására.
- Kiválasztjuk az anyanyelvi nevelés legjellemzőbb színterén belül a gyermekek életkorának megfelelő irodalmi anyagot, törekszünk annak érték közvetítő átadására, ehhez változatos motiváló eszközöket készítünk, illetve beszerzünk.
- Óvodán kívüli élményforrásokat szervezünk.
- Törekszünk a változatos és modell értékű óvodapedagógusi kommunikációra.
- Kötetlen beszélgetéseket kezdeményezünk.
- Közvetítjük a magyar nyelv és irodalom változatos szókincsét.
- Beszéd és kommunikációra ösztönző népi- dramatikus játékokat is kezdeményezünk.
- A fejlődés egyes színterein bekövetkező tartós megtorpanások észlelésénél, szükség esetén szakembert vonunk be.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Gondolataikat, élményeiket az anyanyelv szabályainak figyelembevételével mondják el.
- Beszédük folyamatos, logikus, biztonságérzettel kommunikálnak, bátran kérdeznek.
- A tanulás során elsajátított kifejezéseket a mindennapi beszédben használják.
- Gondolataikat, élményeiket a köznyelvben használatos szavakkal, bővített

mondatban fejezik ki.

- Kialakul beszédfigyelmük, alkalmazzák a metakommunikáció szabályait.
- Megnyilvánulásukban tükröződnek az udvarias viselkedés szabályai.
- Képekről próbálnak önállóan elmondani összefüggő történeteket.
- Felismerik a sorrendiséget, időrendiséget különböző szituációkban, élethelyzetekben.
- Használják saját belső fantázia világukat.

Az értelmi fejlesztés megvalósulása

A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekszünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében. A tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül tanuljon a kisgyermek, hiszen minden tevékenységében benne van. Óvodáskor végéig főleg a játék a tanulás színtere. Itt tanul legintenzívebben. Amikor játszik, a gyermekben emóciók zajlanak, erősödnek, képességek aktivizálódnak, melyek az egész személyiségfejlődésnek rugója.

A játékon keresztül fejlődik leginkább értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása, a formális oktatás helyett inkább jókat játszunk a gyerekekkel, de ebben benne van a valósággal való ismerkedés lehetősége is. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógusaink által irányított megfigyelések, tapasztalatszerzések, ami a gyermekek kérdéseire épülő ismeretszerzést is magába foglalja. Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógus a főszereplő, de később felerősödik a társak hatása is. Lényeges, az óvodapedagógusok által kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás, illetve a játékba integrált tanulás. Az általunk kezdeményezett tevékenységek is a játékidőben zajlanak. A másik lehetőség a gyermeki játékból indul ki, az óvodapedagógus kapcsolódik aktívan a gyermekek tevékenységébe és így történik az ismeretátadás.

A tanulási folyamatok tervezésénél figyelembe vesszük az évszakok változásait, az ünnepeket, hiszen ezek határozzák meg mindennapi életünket és a gyermekeket is ezek motiválják. Lényegesnek tartjuk a komplexitást, ezért tevékenységeinkhez mindig megtervezzük a hozzá illő mese-vers, ének anyagot is. Egyes tevékenységek nem szigetelődnek el egymástól.

Tehetséggondozás

- Fontos a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.
- A gyermekek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoznak fel. Segítenünk kell, hogy ezeket tudják elmélyíteni. Nem célunk, hogy korán „kis tudóst” neveljünk belőlük, hanem hogy a sokféle dolgot megismerve később érdeklődési irányait tudják alakítani.
- Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak. A játék mindenek felett.
- A gyermekek fejlesztése során fontosnak tartjuk - a különleges esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett -, az átlagos képességek, az egész személyiség támogatását.

Az óvodapedagógus feladatai az értelmi nevelés területén

- Szervezzünk, biztosítsunk olyan élményszerzési lehetőségeket a gyermekek számára, melyek által fejlődnek értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- Megerősítő, támogató magatartásunkkal, érdekes szituációk megteremtésével tartjuk ébren kíváncsiságukat, megismerési vágyukat.
- Teremtünk olyan lehetőségeket, melyekben önállóan tevékenykedhetnek.
- Segítsük elő a gyermekek kreativitásának kibontakozását
- Viselkedésünkkel, attitűdünkkel, példánkkal nyújtunk modellt a nyitott, toleráns, kreatív megközelítési módokra.
- Ismerjük el a problémák eredeti megoldását.
- Használjuk fel nevelőmunkánkban a családból hozott kulturális értékeket és hagyományokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Természetes kíváncsiságukat, megismerési vágyukat többféle helyzetben,
- Szituációban kiélik, megélik a felfedezés, próbálkozás, kísérletezés örömet.
- Változatos tevékenységek közül választva, egyéni érdeklődésüknek megfelelően szereznek tapasztalatokat.
- Kifejlődött önállóságuk, figyelmük, kitartásuk, pontos feladatvégzésük, feladattudatuk. Megalapozódott gondolkodásuk önállósága.
- Döntéseikben konkrét tapasztalatokat használnak fel, és elemi szinten következtetnek.
- Legyenek vállalkozó kedvűek, nyitottak, toleránsak, tudni vágyók, optimisták.
- Legyenek készek az új élmények befogadására.
- Legyen önértékelésük, pozitív „énképük”.
- Konfliktushelyzeteik kezelésében legyenek kezdeményezők, igyekezzenek megoldásokat keresni.
- Véleményüket megpróbálják kifejezni.
- Tevékenység és élményszerzés közben szert tesznek tapasztalatokra, és elemi szinten elsajátítják az információkeresés célszerű formáit.

Az óvodai élet tevékenységi formái

Játék

„Az óvoda látogatója gyakran találkozik apró hercegnőkkel és overallos szuperhősökkel, akik nem létező teával kínálják őt saját udvartartásuk etikettje szerint, vagy nem létező szörnyek veszélyére figyelmeztetik. Figyelemre méltó tény, hogy e képzelt világokban a részletek nagyon is valósághű logikával állnak össze.”

Célja

- A belülről vezérelt játék fejlesztésével a gyermek azon képességeinek, személyiségjegyeinek, tulajdonságainak alakítása, amely lehetővé teszi, hogy magasabb fejlődési szintre jusson.

Feladata

- Derűs hangulatú alkotó légkör biztosítása, melyben a gyermek maga döntheti el, hogy milyen eszközökkel, milyen témát választ. A gyermeki játék fajtáinak, tartalmának gazdagítása, minőségének javítása, ami fejleszti a kreativitást, erősít és élményt ad.
- A szokások kialakítása, az együtt játszás, megtanítjuk a gyermekeket játszani.

Alkotó légkör, a játék szabadságának biztosítása

A játék a legbonyolultabb és legsokoldalúbb sajátos cselekvési, illetve tevékenységi forma, külső céltól függetlenül magáért a tevékenységért van, amelyet az örömszerzés kísér.

A játék derűjén, vidámságán, örömén átszűrve minden hatás felerősödik, pozitív érzelmeket vált ki, melyek beépülnek a gyermekek személyiségébe. Arra törekszünk, hogy a szabad-játék kerüljön túlsúlyba.

A nyugodt, kellemes hangulatú légkör lehetővé teszi, hogy a gyermek szabadon dönthessen, mivel és kivel játszik, a folyamatos napirend pedig biztosítja azt, hogy meddig. A kreatív légkör segíti a gyermek ötletének szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az együttműködés kialakulását. Óvodapedagógusaink feladata megteremteni mindezekhez a feltételeket sok új ötlettel, eszközzel, megerősítéssel.

Játékában a gyermek észrevétlenül fejlődik, benne kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat és az őt érő hatásokat. Újra élheti kellemes élményeit, kiélheti szorongásait, feloldhatja problémáit és gyakorolhatja a bizonyos élethelyzetekben való viselkedésformákat, a konfliktusok önálló megoldását. A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozódik a

gyermek beszédkedve, amely által fejlődik nyelvi kommunikációs képessége is. A különböző jellegű játékok más és más helyet igényelnek. Szükség szerint a gyerekek közreműködésével alakítjuk ki az állandó és ideiglenes játszóhelyeket - például barkácsoláshoz, rajzoláshoz, festéshez, agyagozáshoz -, ahol a nap során bármikor tevékenykedhetnek.

A sokat mozgó gyermekek számára épp úgy lehetővé tesszük a szabad játékot, a szabad mozgás lehetőségét, mint azoknak, akik nyugalmat igényelnek. A mesélésnek, dramatizálásnak, bábjátéknak egy meghitt sarkot választunk, ahol a gyermekek dúsálhatnak a kellékekben. Ezek lehetnek jelmezek, otthonról hozott ruhadarabok, változatos színű és fajtájú textíliák és maguk által készített kiegészítők.

A játékfajták közül a szabály-, a mozgásos játék, a szerepjátékok, és a barkácsolás válik hangsúlyosabbá. Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban, az udvar egész területén megkötés nélkül mozoghassanak, de az elmélyült, nyugodt játék feltételei is biztosítottak legyenek. Közben alkalmazkodnak egymáshoz, ügyelnek önmagukra és egymás testi épségére, a játékeszközök helyes és óvatos használatára. A nagyok játéka minta a kicsik számára. Új baráti kapcsolatok kiépítését segítjük ezzel elő. Különböző természetes anyagok kerülnek felhasználásra homokozás, báb- és díszletkészítés közben (speciális lehetőségek és eszközök, víz, kavics, levelek, ágak, bogyók stb.). Az udvari játékok főleg a gyerekek mozgásvágyát elégítik ki, de itt is lehetőséget biztosítunk az elmélyült, kreatív tevékenységekhez, szerepjátékok kezdeményezésére.

Óvodánkban a játéktevékenység az egész napot áthatja. A hosszú játékidőt a folyamatos napirendünk biztosítja, így a gyerekek több órán keresztül játszhatnak. Ez főleg a kicsik számára fontos, mivel nehezen kezdik el a játékot, majd többfélét is belefognak, míg végül egy adott tevékenység tartósan leköti figyelmüket. A nagyobbak egy- egy témát hosszabb időn keresztül, napokon át játszanak, kibővítve saját maguk által készített eszközökkel, újabb ötletekkel. Az egyes gyermekek játékfejlődése az egyéniségben rejlő lehetőségek támogatásával történik. A játszócsoportok esetében a gyermeki elképzelések megvalósulását az együttműködés támogatásával segítjük. Óvodánkban a játék szabadsága megvalósul a tevékenységben, a tevékenység tartalmában, a társban, az eszközben, a helyben és az időtartamban. A szabad játék folyamán a gyermekek nincsenek magukra hagyva, az óvodapedagógus tudatos tervezett élmények biztosításával, bekapcsolódásával, mintaadásával fejleszti a játékot.

A játékszer motiválja, ösztönzi a gyermekek elképzeléseit, segít a megvalósításban. Olyan eszközök (Lego, Duplo, társasjáték, nagyméretű építőjáték) állnak rendelkezésükre, amelyek elősegítik az elmélyült játék kialakulását. Ezek jó minőségűek, esztétikusak, variálhatók, könnyen tisztíthatók, megmozgatják fantáziájukat, de környezetük tárgyait vagy bármely eszközt kinevezhetnek játékszernek. Sok játékeszközt biztosítunk a gyakorlójátékhöz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióit, valamint olyan eszközökkel bővítjük folyamatosan a játékkészletet, amelyek segítenek az élmények, tapasztalatok valóság-hű feldolgozásában. A játék tartalmát a gyermekek az egyénileg vagy csoportosan átélt élményeikkel gazdagítják, ezért lehetővé tesszük, hogy az így szerzett tapasztalatokat újra átélhessék játékuk során. Az óvodai élet során a gyermekek is készítenek kiegészítő játékokat, valamint az otthonról hozott kedvencek is hozzájárulnak a fantázia dús játéktér kialakulásához. Egyes esetekben az óvodapedagógus ötlete, diplomatikus beavatkozása vagy a bekapcsolódás, bármilyen játékot és eszközt pozitív irányba terelhet. A csoportban jelen van többféle mozgásos eszköz, amit az előre megbeszélt szabályok szerint szabadon használhatnak a gyermekek.

Az élményszerző séták, kirándulások, sokszínű tevékenységek biztosításával, kész- félkész eszközökkel újabb játéklehetőségeket kell teremteni.

Az értelem-, képességfejlesztő - és társasjátékok a felnőttekkel, vagy mikrocsoportosan játszhatók. Ezek fejlesztik a gyermekek alkalmazkodó- és kudarctűrő képességét,

szabálytudatát, kitartását, de megfigyelőképességét, monotónia tűrését is.

A gyermeki játék fajtáinak gazdagítása, minőségének javítása.

A kiscsoportos gyermekek, az eszközökkel való rakosgatás, sokszori próbálkozás közben megtanulják a játékszerek használatát, megismerkednek sajátosságaival, tulajdonságaival, fejlődik tapintásuk, finommotorikájuk, szem- kéz koordinációjuk.

Az eszközök rakosgatása, újra építése, egy-egy mozzanat ismétlése során a tevékenységet beszéd és mozgás is kísérheti, ez élményt jelent számukra.

Az óvodapedagógus a gyakorlójátékhoz szükséges eszközök biztosítása mellett mintát ad a játék szokásainak kialakításához. A gyermekek fejlettségétől függően saját maguk által kialakított szabályok is előfordulnak. A gyakorlójáték keretei között már kiscsoportban megtalálhatók a szerep- és konstruálás játék elemei.

Meghatározzák a játék kezdetét, menetét és befejezését. Az életkor előre haladtával fokozatosan alakul ki a szabálytudat.

A bábjáték és a dramatizálás során a már jól ismert versek és mesék újrajátszása történik, de megjelenik az improvizáció is. Az átváltozások segítik az elvont fogalmak könnyebb megértését, ezáltal fejlődik gondolkodásuk, az érzelmi azonosulással pedig árnyaltabbá válik érzelmviláguk (együttérzés, ellenszenv, diadal, megbocsátás). A bábbal való azonosulás segíti a gátlások feloldását, felszabadultabbá válik a félénk, visszahúzódó gyermek is. Ezek a kommunikációs képességek fejlődését is segíti.

A játékok által a gyermekek közelebb kerülnek egymáshoz, de önmagukat is megismerik, általuk a cselekvésre való készséget erősítjük, amely akaratukon és intuíción alapszik.

Az óvodapedagógus feladatai a játék területén

- Óvodapedagógusaink az együtt játszás során szóbeli és metakommunikatív megnyilvánulásaival mintát nyújtanak a gyerekeknek. Lehetőséget teremtenek arra is, hogy az egyéni-, a közös-, az otthoni és az óvodai élményeit szabadon, kreatívan újra élhesse.
- A csoportszoba berendezése, bútorzata lehetővé teszi a játszóhelyek ki - illetve átalakítását. Néhány tárgy helyének megváltoztatása újabb inspirációt ad a tartalmasabb játékra.
- Az óvodapedagógus segítő módszere mindig az adott helyzettől függ. Ha a gyermekek kezdeményezők, ötletekben gazdagok, problémáikat, konfliktusaikat önállóan megoldják, a pedagógus figyelemmel kíséri, követi a játékot.
- Mintaadó, élményt nyújtó társ a játékban, meghagyva mindig a gyermekek önállóságát, szabadságát.
- A rugalmas napirend és a kötetlenség célja, hogy a gyermekeknek minél hosszabb ideje jusson a játékra.
- Mivel a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenység keretében valósul meg a tanulási folyamat a szabad játékidő alatt, ezért meg kell találni ennek az optimális helyét, idejét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Képesek hosszabb időn keresztül (akár napokig is) egy témát játszani. Egyéni képességüknek megfelelően tudnak egy témát változatos módon játszani, továbbfejleszteni.
- Kialakul az együtt játszás igénye, képesek a cselekvéseik összehangolására. Megértik és elfogadják társaik elgondolását, alkalmazkodnak a kialakult szabályokhoz.
- Megfelelő élmény és tapasztalat után kezdeményeznek önálló szerepjátékot, ehhez előzetesen terveket készítenek. Képesek egyszerűbb közös játékok megszervezésére, és az ehhez szükséges játékszerek kiválasztására, elkészítésére.
- Játékukhoz, dramatizálásukhoz, bábjátékhoz eszközöket, kiegészítőket készítenek.
- Alkalmazkodnak a játékfajta jellemző társas, illetve közösségi szabályokhoz, törekednek az arányos alá- fölé rendeltségi viszony elfogadására, kedvezőtlenebb szerepeket is képesek vállalni.
- Megpróbálják egyéni kívánságaikat társaikkal megbeszélni, párbeszédet kezdeményezni. Későbbiekben tudnak társaikkal folyamatosan kommunikálni, képesek játékukban párbeszédre.

Verselés, mesélés

Célja

- A gyermek érzelmi, értelmi, etikai és esztétikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a gyermekirodalom sajátos eszközeivel (mese, vers stb.).

Feladata

- A megfelelő irodalmi anyag kiválasztása.
- Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak jelenlétének, feltételeinek biztosítása
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókával, mesével, verssel, dramatizálással.

A megfelelő irodalmi anyag kiválasztása

Az óvodás korú gyermeknek ahhoz, hogy irodalmi hatás érje, közvetítőre van szüksége. Az óvodában ez az óvodapedagógus feladata. Az óvodapedagógusaink sok mesét, verset, mondókát ismernek. Népi, klasszikus és kortárs irodalmi művekből állítják össze a pedagógiailag, pszichológiailag is megfelelő, művészi értékű gyűjteményt, amiből az évek során gazdálkodni tudnak.

A jól megválasztott mese megfelel az óvodáskorú gyermek szemléletmódjának és világ képének.

A mese oldja a szorongást és kialakítja a belső kép teremtését, amely fejleszti a gyermeki fantáziát. Tovább gazdagodik a gyermekek vers és mondóka anyaga különböző népi mondókákkal, kiolvasókkal, és néhány lírai verssel is megismerkedhetnek. Óvodáskorban a gyermekeket a vers zeneisége, lendülete, az összecsendülő rímek, a játékosság ragadja meg. A verset mondogatjuk, minél többször hallják spontán, annál inkább megtetszik nekik, és emlékeztükbe vésik, melyet különböző szituációban fel is tudnak eleleveníteni. A mesék, versek hallgatása közben fejlődik a gyermekek figyelme, önfegyelme, fantáziája is.

Óvodapedagógusaink által tervezett formában valósul meg irodalmi tevékenység közvetítése. Célja az új anyag iránti érdeklődés felkeltése, illetve a már ismert irodalmi anyag egyéni képességekhez mért elsajátítása.

Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak jelenlétének, feltételeinek biztosítása (verselés, mesélés, dramatizálás)

A gyermek első versélménye a mondóka, ölbeli játék. Az ezekhez kapcsolódó mozdulatok utánzása nagy örömet okoz számára, a testi közelség pedig érzelmi biztonságot nyújt. A mondókák, rigmusok állathívogatók, kiolvasók gyakori ismételtetésének lehetősége azok megkedveltetését is szolgálják. A gyermekek az életkoruknak megfelelő meséket élvezettel hallgatják, átélnek azokat. A többszöri ismétlés után próbálkoznak az önálló meséléssel, a dramatikus megjelenítéssel, bábjátékkal. A dramatikus megjelenítéshez szükséges kellékek elkészítése során felidéződik a mese, vers. A gyermekek az eljátszás közben mimes-improvizációs játékokkal, szavak nélkül formálják meg a szereplők jellemét, ami metakommunikációs képességüket is fejleszti. Ezek a dramatikus játékok közösségalkotók és gátlást oldók.

Játékukban már megjelenik a mondókázás, verselés. Az óvodapedagógus segítségével képesek befejezni a bábjátékot. Az új versek tükrözik a gyermekek élményeit, tapasztalatait és hangulatvilágát.

Szívesen mondókáznak, játékaik során alkalmazzák a kiolvasókat. Megismerkednek találós kérdésekkel, nyelvi játékokkal. A tanult versek kapcsolódnak a gyermekek élményeihez, évszakokhoz, ünnepekhez. Kerüljük a kórusban történő szavaltatást, éneklő hanglejtést. Erre az életkorra tehető a mesei kettős tudat kialakulása. Elfogadják a realitást, igyekeznek a valóságos helyzetekhez is igazodni.

Gyermekeinknek lehetőségük van hallgatni az előző években megismert kedvelt meséket. Ezek hallgatása jó érzéssel tölti el őket. Jól dramatizálható mesék állnak rendelkezésükre, melyeket eljátszhatnak. A gyermek mesehallgatáskor csak befogadó, de később a hallott mű játéka inspirálja őket.

Felépítik a királyi palotát, megépítik a kismalacok házát, esetleg sárkányt készítenek stb. A délutáni pihenés során megismerkednek a folytatásos mesékkel is.

A tervezett, illetve az óvodapedagógus vagy a gyermekek által kezdeményezett tanulási folyamat során, valamint elalvás előtt nyílik lehetőség az irodalmi élmény befogadására. A gyermekek mindig készek egy-egy mese vagy vers hallgatására, ismétlésére.

Az új mondókát, verset, mesét az óvodapedagógus kezdeményezi, és a hét minden napján mesélünk, vagy verselünk. A gyerekek szívesen hallgatják az ismétléseket, ennek tükrében tematikusan visszatérünk a már hallottakra. Ennek tükrében bevezettük a „Havi Mesénk” módszert, ami azt jelenti, hogy minden hónapban kiválasztunk egy mesét, amit minden nap elmondunk, illetve többféle módon feldolgozunk. Így a gyerekek pár nap elteltével már kívülről tudnak hosszabb szöveget felidézni és általában a hónap végére minden kisgyermek fejből el tudja mondani a havi mesét.

Az alkalmazott hangulati jelzést az óvodapedagógusok saját egyéniségüknek, a gyermekek játékaiknak figyelembevételével választhatják meg. Elsődleges szempont az élmény befogadásához szükséges nyugodt légkör megteremtése. Az óvodapedagógusaink maguk dönthetik el, hogy mikor szükséges a teljes csend és milyen számban vesznek részt a gyermekek a mesehallgatáson. Jó, ha a csoportban kialakulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó állandó szokások (gyertya-gyújtás, halk zene, furulya). A csoportokban megfelelő számú meséskönyv van, melyekből a gyermekek szabadon választanak. A képek, történetek kitalálására ösztönzik őket, akár egyedül vannak, akár társaiknak „olvasnak” mesét. Általában a mesék, a versek komplexen kapcsolódnak más tevékenységek tartalmához pl. évszakhoz, ünnepekhez stb. Mindig megköveteljük a könyvekkel való helyes bánásmódot, a vigyázva lapozgatást, a helyretevést. Meg kell alapoznunk a könyvek szeretetét.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése

A mese, a vers, a bábjáték, a dramatikus játékok a gyermekek nyelvi fejlesztésének leghatékonyabb eszközei. Ezek gyakorlása során sajátítják el a megfelelő beszédértést, a tiszta ejtést, a nyelvtanilag helyes beszédet. Mesehallgatáskor új fogalmakkal ismerkednek meg. Kreativitásuk, képzeletük, önkifejezésük alakul bábjáték, dramatizálás alkalmával, fokozódik társalgási kedvük.

Megismerkednek régies kifejezésekkel, más országokban élő gyermekek meséivel, hangutánzó, hangulatfestő stb. kifejezésekkel. Ezek beépülnek szókészletükbe, általa beszédük árnyalttá, változatossá válik. Növekszik passzív szókincsük, amely bizonyos hatásokra felidéződik, így bővül aktív szókincsük is.

Az irodalmi anyag közvetítője is az óvodapedagógus. A gyermekek tőle hallják az átéléssel, érthetően, tisztán előadott mondókákat, verseket, meséket. Mondanivalója valamennyi tevékenység során legyen tiszta, egyszerű és érthető.

Óvodapedagógusaink lehetőleg könyv nélkül mondják a mesét, verset, mondókát. Előadás közben fontos a megfelelő metakommunikációs eszközök használata, a gesztus, mimika, hangsúly, hanglejtés. Ezek még élvezetesebbé teszik a mű átélését. A gyermekek együtt élnek a mese szereplőivel, izgulnak a gyengék sikeréért, harcolnak az igazságért, így alakul erkölcsi érzékük is. Ezért fontos a szemléltetés nélküli mesélés, mert ez elősegíti a gyermekeket a belső kép kialakításában, hisz a televízió előtt ülve mindent képi leg megjelenítve kapnak.

Az óvodapedagógus feladatai a verselés, mesélés területén

Nyugodt, szeretetteljes, nyitott, toleráns, bizalommal teli óvodai közegben, megfelelő környezet és eszközök biztosításával, a gyermek spontán kíváncsiságára, önállóságára, aktivitására támaszkodva, egyéni sajátosságaira alapozva, értékes műveltségi anyagot közvetítve valósítjuk meg a gyermekek irodalmi nevelését.

- Ne múljon el nap mesehallgatás nélkül!
- A hét bármely napján, a nap bármely szakaszában bármilyen tevékenységhez, spontán, direkt és indirekt helyzethez, játékhoz kapcsoljuk a versek, mesék szuggesztív bemutatását.
- Az ismétlések énerősítő hatása miatt gondoskodunk a gyermekek kedvenc meséinek kellő számú ismétléséről.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek játékaik során szívesen mondókáznak, verselnek.
- Egyéni képességeikhez mért mennyiségben a nevelési év során hallottakból, a számukra közel álló mondókákat, verseket és meséket jegyezzék meg.
- Önállóan is kezdeményeznek mesét, báboznak, dramatizálnak.
- Örömmel várják a mesélést, végig hallgatják, a folytatásos meseregények szálait össze tudják kötni.
- Önállóan találnak ki meséket, történeteket és azokat mozgással is megjelenítik.
- Önállóan mozgatják a bábokat, rövid párbeszédű jeleneteket találnak ki
- Képekről felismerik kedvenc meséiket, van kedvenc meséjük, szereplőit fel tudják sorolni.
- Szívesen nézegetnek könyveket, tudják a helyét, és vigyáznak rájuk.
- Szívesen nézegetnek meséskönyveket, a könyvre vigyáznak.

Ének, zene, népi játék, tánc

Célja

- A gyermekek azon képességeinek fejlesztése, amely megalapozza zenei anyanyelvüket. Az együttes énekléssel és játékkal a zenei ízlés kialakítása. Népzenei hagyományok megőrzése.

Feladata

- Az életkornak és a gyermekek képességeinek megfelelő anyag kiválasztása.
- A néphagyományok, a népi játékok megismertetése, ápolása és továbbadása.
- Lehetőség biztosítása a spontán éneklésre, táncra, mozgásra, zenélésre, egyéni zenei motiváltság figyelembevétele.

Megfelelő anyag kiválasztása

A gyermekek ének-zenei nevelését hároméves távlatban tervezzük. Az éves fejlesztési tervek egymásra épülnek, de ha valamilyen téren elmaradás van, a következő évben pótolható. A tevékenységek tervszerűen, meghatározott zenei feladattal készülnek, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit.

Kiscsoportban elsősorban ölbéli játékokkal (felnőtt-gyermek), utánzásos mondókákkal ismerkednek a gyerekek. Ezek lovagoltatók, höcögtetők, altatók, arc-, kéz-, ujj- és bábjátékok.

A dalok (8-12 üteműek) viszonylag rövidek, hangterjedelmük kvint távolságú, egyszerű mozgásúak. A játékok egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok.

Középső csoportban a mondókák még mindig lehetnek ölbéliek, a dalok anyagában népi gyerekdalok mellett van már ünnepi és alkalomra szóló egyszerű dal is.

Nagycsoportban a mondókák már hosszabbak (-12 motívum), a dalok pedig 12-18 üteműek is lehetnek. Az ünnepi dalokon kívül megismerkednek más népek dalaival és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal. A választott dalokban megjelenik a szünet és a szinkópa.

Fejlesztjük a gyermekek érzékenységét, fogékonyságát, színessé tesszük érzélemvilágukat. Átélik a dallam hangulatát, szomorúságát, humorát és a feszültség oldását. Érzelmeken keresztül hatunk a gyermekekre, felkeltjük a zenei érdeklődésüket, formáljuk zenei ízlésüket és esztétikai fogékonyságukat. Hatására a gyermekek szeretnek énekelni, játszani és szívesen hallgatnak zenét, általa mozgásuk harmonikussá válik.

A zenei nevelésnél figyelembe vesszük az egyéni képességeket. Az anyagok kiválasztásánál mindig a gyermekek érdeklődésére építünk. A zene emberformáló ereje kihat az egész személyiségre, fogékonnyá teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja emberi magatartását.

Óvodapedagógusaink által tervezett zenei tevékenység és hozzá párosuló feladat közvetítése a feladat. Célja az új anyag iránti érdeklődés felkeltése, illetve a már ismert zenei anyag egyéni képességek szerinti elsajátítása.

A néphagyományok, a népi játékok megismertetése, ápolása és továbbadása

Gyermekeink életében fontos szerepet játszanak a különböző népi-, óvodai- és csoporthagyományok, melyek anyagának kiválasztásánál figyelembe vesszük, hogy melyek felelnek meg az óvodások általános és speciális fejlettségének, illetve melyek cselekménye játszható el könnyen, és melyek által fejlődik sokoldalúan a gyermek.

Az éves dalos és mondóka anyag tartalmaz választékosan összeállított, gyermek centrikus népies kifejezésű játékokat. Célunk, hogy gyermekeink a mai rohanó világban ne veszítsék el a régi magyar nyelv kifejezéseit, népi kultúránk gyökereit. A megismertetés és élményszerű továbbadás fontos eleme a népies eszközök tárházának, valamint egyes ünnepek során, előadó művészek közvetítése általi élményforrás biztosítása.

Lehetőség biztosítása a spontán éneklésre, táncra, mozgásra, zenélésre, egyéni zenei motiváltság figyelembevétele

A nap folyamán bármikor megszólalhat egy dal, egy hangszer, vagy zenemű. Feltétele a nyugodt légkör, a gyermekek érdeklődése, motiváltsága. Az éneklés után időt hagyunk, hogy a gyermekek a zene keltette hangulatból, rácsodálkozásból visszatérjenek a hétköznapi életbe.

Az óvodapedagógusaink által elénekelt vagy hangszeren előadott dal közvetlen élménye mély nyomot hagy a gyermekekben. Ez megalapozhatja a zenére fogékony gyermek spontán reakcióit. Célunk, egyben örömmel vesszük, ha a napi élet során gyermekeink spontán hallatják zenei hangjukat. Az óvodapedagógus feladata ennek tiszteletben tartása, még akkor is, ha szöveg vagy dallam szerint nem helytálló. A gyermek által kezdeményezett zenei örömforrások egyes esetekben lehetnek egy óvodapedagógusi kezdeményezés megalapozói.

Amíg az óvodapedagógus zenei megnyilvánulása nyugalmas hangulatban élményszerű, a gyermek spontán megnyilatkozása a legnagyobb zajos játékban is belső örömforrás. Igyekszünk a csoport tárgyi felszereltségével és kiegészítőivel motiválttá tenni a gyermekeket a játékban megjelenő tánc, mozgás elemekre. Az óvodapedagógus feladata, hogy az adott szituációhoz szükséges helyet kialakítsa. A spontán zeneiség feltétele, hogy a gyermekek hozzáférhessenek a napi életben a számukra alkalmas hangszerekhez, azokat akár a játék vagy udvari játék szituációkba is beötvözhessék.

A zenei képességfejlesztés

A zenei képességfejlesztés területén tehetség jeleit mutató gyermekre óvodapedagógusaink kiemelten figyelnek. Az egyes zenei képességeket a gyerekek egyéni fejlettségi szintje alapján fejlesztjük.

A fejlesztés tartalma lehet: az éneklési készség, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, új dal megismertetése, tanulása.

Tevékenységeinkhez éneklési készség-, ritmusérzék vagy hallásfejlesztő játékokat tervezünk. Óvodapedagógusaink megalapozzák a kibontakozás feltételeit, valamint felhívják a szülő figyelmét a gyermekkel kapcsolatos pozitív tapasztalatokra.

Az óvodapedagógus feladatai az ének, zene, énekes játék, gyermektánc területén

- Óvodánkban minden nap szóljon az ének, a zene.
- A zenei nevelés komplexen kapcsolódjon más nevelési területekhez.
- A zenei feladatok megvalósításában a játékoság elve érvényesüljön.
- A mozgásanyanyelv megalapozása érdekében mutassunk be néhány figurát a nagyon egyszerű, a gyermekek fejlettségének megfelelő, természetes mozgásából fakadó táncelemekből.
- Adjunk módot arra, hogy a táncelemeket szabad tánc formájában kipróbálhassák, tetszés szerinti összeállításban gyakorolhassák.
- Teremtünk lehetőséget arra, hogy a gyermekek különféle zenei és zajkeltő eszközökkel, zeneszerszámokkal maguk is zenélhessenek, énekelhessenek.
- Támogassuk a gyermekek dallam-, ritmus-, mozgás-improvizációit.
- Tájékozódjunk a családok zenei kultúrájáról, ízléséről, tájékozottságáról. Keressük meg azokat a szülőket, testvéreket, akiket az óvodai zenei nevelésbe aktívan (előadóként) be tudunk vonni. Tanuljuk meg a családokban használatos, esztétikai értéket képviselő dalokat, iktassuk be zenei nevelésünkbe.
- Egy-egy ilyen dal, játék, mondóka bemutatásánál kérjük a szülőket, gyermekek segítségét is.
- A családokkal, szülőkkel szervezzünk közösen zenei rendezvényeket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szeretnek énekelni.
- Önállóan, is próbálnak énekelni, tudnak mozgást, ritmust érzékeltetni, dallamot improvizálni.
- Az egyéniségükhöz közel álló bemutatott előzenét, az eltérő hangulatú népdalokat, műdalokat figyelmesen hallgatják.
- Szívesen énekelnek párbeszédese, felelgetős dalokat.
- Ismerik, és próbálják ritmikusan alkalmazni a tá- ti-ti ritmusokat, a szünetet.
- Megnevezik és használják egyéni képességük szerint a különböző ritmushangszereket.
- Törekednek a dal ütemhangsúlyának kiemelésére, a kettes lüktetést, az egyenletes lüktetést pedig meg tudják különböztetni a dal ritmusától.
- Felismerik az ismert dallamokat, és képesek azt elénekelni, eldúdolni.
- Csoportosan és egyénileg megpróbálnak vissza tapsolni 2/4-es motívumokat.
- Felismerik a gyors- lassú és halk- hangos közötti különbséget, tudnak így énekelni és beszélni.
- Tudnak szöveg nélkül is dalokat dúdolni, hosszabb periódusokat (hallható jelre) magukban is hangosan énekelni.
- Három fokozatban felismerik a magasabb és mélyebb hangok közötti különbséget.
- Szívesen végeznek egyszerű, játékos táncmozdulatok.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, manuális tevékenység

Célja

- A gyermekek tanulják meg kifejezni érzéseiket, élményeiket, egyéni képességüknek megfelelően, jussanak el a kép-plasztikai kifejezés mód birtokába. Fejlődjön szépérzékük, esztétikai fogékonyságuk, térbeli tájékozódó képességük. Váljanak képessé esztétikai élmények befogadására. A gyermeki alkotásra motiváltság kialakítása.

Feladata

- A gyermekek ismerjenek minél több technikát, jussanak az ábrázolás élményéhez.
- Megfelelő élményanyag biztosításával alkotó légkör kialakítása.

A gyermekek megismertetése változatos ábrázolás technikákkal

A tevékenység: rajzolást, festést, mintázást, kézimunkát, építést, képalakítást, konstruálást, műalkotásokkal való ismerkedést, és a környezetalakítást foglalja magába, melyet vizuális látásmódra nevelésnek is nevezhetünk. Ez óvodánkban kötetlenül, a gyermekek egyéni igényeihez igazodva zajlik.

Az óvodába lépés első pillanatától lehetőségük van különböző ábrázolási tevékenységre. Mindenre felhasználhatók a természetes környezetben található anyagok - a homok, a kavicsok, a gallyak stb. Az óvoda udvarán a homokban gyurkálhatnak, építhetnek, kavicsból, gallyakból rakosgathatnak.

Csoportszobáinkban van egy nyugodt sarok, ahol a gyermekek a számukra elérhető helyen lévő eszközökkel szabadon dolgoznak. Lehetőséget kapnak arra, hogy megismerkedjenek különféle anyagokkal, eszközökkel és megmunkálási technikákkal. Az óvodapedagógusaink gondoskodnak arról, hogy az eszközök jó minőségűek, balesetmentesek, zömében természetes alapanyagúak legyenek.

Megismertetik az ábrázolási anyagok helyes használatát, kialakítanak alapvető szokásokat, mellyel óvják munka közben a ruházatukat, környezetüket (pl. ragasztáshoz, gyurmázáshoz kapcsolódó szokások). A gyermekek gyurmáznak, gyűrögetik, tépdesik az anyagokat, ismerkednek a ceruza, zsírkréta, a festék tulajdonságaival, különböző lenyomatokat készítenek.

Megszokják, hogy egymást nem zavarva hol és hogyan lehet az anyagokkal bánni.

Ha a nap folyamán kedvük tartja, bármikor rajzolnak, festenek, mintáznak. Megismerkednek más technikai fogásokkal, egyéb anyagok felhasználásával is. Vágnak, ragasztanak, hajtogatnak, varrnak, szőnek, fonnak, kollázst, montázst készítenek, batikolnak, díszítenek stb. Olyan szabadon választott technikával dolgoznak, amivel ki tudják fejezni magukat, amellyel sikerélményhez jutnak, s újabb alkotásra ösztönzi őket. A vizuális tevékenység szorosan kapcsolható a barkácsoláshoz. is a nagyok már különböző játékkiegészítőket, maketteket is készítenek.

Alkotólégkör biztosítása, kialakítása

A nyugodt, derűs, alkotásra készítő légkör kialakítása óvodapedagógusaink feladata. A gyermekek a nap során bármilyen anyaggal dolgoznak, a cél, a továbbfejlesztésre való ösztönzés, az önálló kifejezőkészség kialakítása. Az egyéni és csoportos élmények feldolgozását elősegíti a gyermek és az óvodapedagógus beszélgetése. Megfelelő élményanyagot biztosítanak, a gyermekeknek már csak válogatni kell a témában és az ismert technikában. A jó alkotó légkörhöz hozzátartozik a munkában való gyönyörködés. Itt tapasztalható, hogy a gyermek milyen fantáziával, átéléssel dolgozott. Óvodapedagógusaink mint modell, fontos szerepet töltenek be az alkotó tartalmú nevelésben, személyiségüknek ízlésformáló hatása van a gyermekekre.

Az óvodapedagógus feladatai a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, manuális tevékenység területén

- Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyekben a gyermekek szabadon, önként és spontán, jó légkörben, örömmel tevékenykedhetnek.
- Az óvodai életet úgy szervezzük, hogy minél több meghatározó élményt szerezhessenek a gyermekeink ezen a téren.
- Megfelelő helyet és időt, jó minőségű - lehetőleg természetes - alapanyagot, eszközt biztosítunk a vizuális tevékenységhez.
- Mintát adunk a gyermekeknek, hogy hogyan kell egy-egy anyaggal, eszközzel dolgozni.
- Ugyanakkor lehetőséget is adunk az anyagokkal és eszközökkel való kísérletezésre, kreatív, innovatív megoldásokra, variációk teremtésére.
- Sokféle technikát kínálunk fel, hogy a gyermekek bátran választhassanak a nekik örömet okozó, képességeiknek megfelelő tevékenységi formákból, abból a célból, hogy a kívánt képességeket minden gyereknél egyénileg fejleszthessük.
- Lehetőséget teremtünk a külső és belső természet elmélyült megfigyelésére, gyűjtésekre, rendezgetésekre, természetes és mesterséges tárgyak válogatására, a velük való játékra. Ezzel segítjük a tapasztalt összefüggések egyéni felfedezését és mindennapi életben való alkalmazását.
- Módot adunk a fényvel, árnyékkal való játékra, tapasztalatszerzésre.
- Fejlesztjük a gyermekek színérzékét, támogatjuk az egyéni színválasztást, színhasználatot.
- Olyan programokat, játékokat, tevékenységeket szervezünk, melyek elemi szinten tapasztalatokat szerezhettek az építészeti, plasztikai, képi terekről. Ezek a tapasztalatok jelenjenek meg munkáikban is. Újra és újra lehetőséget adunk önálló téralakításra, belső és külső térben egyaránt. A gyermekek környezetalakító tevékenységeiben megteremtjük a lehetőséget a tárgyformálásra, az alkotásra, a játszóhely kialakítására, a függőleges síkban történő nagy felületű (murális) festésre, a kertépítésre.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Közös játékaikhoz, dramatizálásukhoz, bábjátékukhoz eszközöket készítenek. Tudnak díszítő feladatokat megoldani.
- Ismerik és alkalmazzák a különböző ábrázolási technikákat. Társaiknak, szüleiknek ajándékokat készítenek.
- Ceruzafogásuk biztos.
- Képszerű ember és cselekményábrázolásra képesek.
- Környezetük formálásában tevékenyen részt vesznek.
- Megismerkednek műalkotásokkal, fejlődik esztétikai érzékük, ízlésviláguk.
- Szívesen, saját kezdeményezésükre is örömmel rajzolnak.

Mozgás

Célja

- A mozgás megszerettetése és a mozgásigény kielégítése.
- A mozgástapasztalatok bővítése gyakorlási lehetőségek biztosításával.
- A testi képességek, mozgáskultúra fejlesztése.
- A mozgás és sport mindennapjaink részeként segítse a gyermek testi, szellemi egészség megőrzését.

Feladata

- Az óvodai mozgásfejlesztés lehetőségeinek kihasználása a személyiségfejlesztés érdekében.
- Megfelelő mennyiségű és minőségű mozgáslehetőség és ezek feltételrendszerének biztosítása.

Az óvodai mozgásfejlesztés lehetőségeinek kihasználása

Az óvodáskorú gyermekek lételeme a mozgás, s ez a tevékenység az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be. Magába foglalja az aktív mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent, és fejlesztésükre az óvodai nevelés keretein belül sok lehetőség kínálkozik. Nagyon fontos, hogy a mozgás örömet, önkéntességét folyamatosan megtartsuk.

Az óvodában a mozgásfejlesztés az egész személyiségre irányul és nemcsak a testnevelés, hanem minden gyermeki tevékenységben és az egész nevelési rendszerben jelen van.

A szabadban végzett mozgások által fokozódik a gyermekek edzettsége, fizikai erőnléte, mozgáskultúrája.

- A rendszeres mozgás a gyermekek természetes igényévé válik.
- Fejlődnek általuk értelmi képességeik, észlelésük, memóriájuk, fogalomértésük.
- Megismerik a testüket, gyakorolják a téri irányokat.
- Lehetőség nyílik számtalan mennyiségi, formai és környezetismereti tapasztalat szerzésére.
- Fejlődik éntudatuk.
- A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolat alakulását, közben fejlődik önuralmuk, akaratuk, együttműködő- és küzdő képességük, toleranciájuk.

Gyermektorna/ Komplex Mozgás Terápia

Célja

- A gyermektorna legfőbb célja, a test és izomzat olyan sokoldalú játékos fejlesztése, mely hatással bír a gyermek egészséges fejlődésére, és nem utolsósorban a mozgás megszerettetésére. Ötvözi a test átmozgatását, izomzat-rugalmasság fejlesztését, edzettség megalapozását.

Feladata

- Az óvodapedagógus szakmai tapasztalatával segíti a szülőt a későbbi megfelelő sportág kiválasztásában, illetve felismeri az esetleges tehetség mutatóit.
- A mozgásos tevékenységek, a testi képességek és a motoros képességek fejlesztésében kiemelt szerepet tölt be.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermektorna területén

- Lehetőséget keres a gyermektorna megfelelő helyszínének megtalálására.
- A gyermekek fejlettségi szintjének megfelelő programot állít össze, amit csoportos, mikrocsoportos vagy egyéni formában is megvalósíthat.
- Ellátja a tornával kapcsolatos gondozási feladatokat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Szívesen tornázzanak.
- Önmagukhoz képest Fejlődjön mozgáskéességük, erő- és állóképességük, önbizalmuk.
- Ismerjék a gyermektorna különböző területeit, mozgástevékenységeket, alakuljon ki a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúlyuk
- Fejlődjön mozgáskultúrájuk, a kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazásával.
- A megfelelő légzéstechnika kialakítása.
- Az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Önfegyelem fejlesztése.

Komplex Mozgás Terápia:

- 1 pedagógus Komplex Mozgás Terapeuta végzettséggel rendelkezik, így lehetőségünk nyílt a KMT alkalmazására a mindennapokban. Napi szinten tornázunk ezzel a módszerrel. A Komplex mozgásterápiás fejlesztés egy olyan neuropedagógiai eljárás, amely az idegrendszer plaszticitását, állandó változásra való képességét igyekszik kihasználni leginkább mozgásos, specifikus gyakorlatok segítségével. A fejlesztés ütemének alapját a gyermek egyéni fejlődése adja, emellett törődik az alapvető érzelmi szükségleteivel is.

Iskolai helytállás segítésére, figyelem fejlesztésére, beilleszkedési nehézségek leküzdésére, logopédiai fejlődés támogatására is szolgáló módszer.

Bozsik-program

A Bozsik-program célja a gyermekek megismertetése a labdarúgással és a mozgás megszerettetése. A program az MLSZ szervezésében valósul meg, és az óvodás korosztályra fókuszál. A program korcsoporthoz kötött, így megvalósítása az adott nevelési évben akkor lehetséges, ha megfelelő a létszám, amivel egy korcsoport indítható.

- **Nevezés:** Az aktuális évadra történő nevezés az MLSZ IFA rendszerén keresztül.
- **Szakemberek:** Képzett edzők és koordinátorok alkalmazása a program lebonyolításához. Az intézményben képzett Grassroots edzők látják el a feladatot.

A megfelelő mennyiségű és minőségű mozgáslehetőség biztosítása

Programunkban a mozgásfejlődést az irányított és tervezett mozgás tevékenység, a mindennapi torna, az intézményen kívül, de tartalmi időben szervezett sportok, valamint a spontán szabad mozgástevékenységek biztosításával valósítjuk meg.

Az óvodapedagógusaink legfontosabb feladata a mozgáshoz szükséges feltételek biztosítása mellett (hely, idő) az, hogy a gyermekek naponta több órát levegőn mozoghassanak.

A szabadban és a csoportszobában is lehetővé tesszük, hogy mozgásos játékot játszhassanak, és aktív mozgásra legyen lehetőségük.

Az udvaron különböző méretű és anyagú mászóakák, labdák, ugrálókötél, karika áll a gyermekek rendelkezésére. Ezeket időnként különböző tornaszerekkel egészítjük ki - mini-trambulin, padok, Mozgáskotta, stb. Minden olyan tornaszer rendelkezésükre áll, amit a csoportszobában is használnak.

Az eszközök biztosítása mellett a helyes használatra is megtanítjuk a gyermekeket.

A mozgásfejlesztésben is domináns a játék, tanítunk labdajátékokat, ugróiskolát verseny- és szabályjátékot. A szabadon választott tevékenységek közben minden gyermek számára biztosítjuk azt a mozgáslehetőséget, amit szervezete és idegrendszere igényel.

Emellett igyekszünk elérni, hogy a rendszeres testmozgás a napirendjük részévé váljon, továbbá lehetőséget nyújtunk többféle sportolási forma kipróbálására, lehetőséget adva a későbbi sportkarrier irányába.

Évente legalább egy alkalommal közös sportnapot szervezünk, mely a szülők aktív közreműködését is igényli..

Az óvodapedagógus feladatai a Mozgás területén

- Változatos lehetőségeket biztosítunk a mozgásos tapasztalatszerzésre.
- Megfelelő szokás- és szabályrendszerrel olyan mozgásra ösztönző pozitív légkört alakítunk ki, melyben a gyermekek bátran, biztonsággal mozoghatnak.
- Az egész nap folyamán szabad vagy szervezett formában megteremtjük gyermekeink számára a mozgásos alkalmakat, mind az épületen belül, mind a szabad levegőn.

- A szülők figyelmét felhívjuk arra, hogy a gyermek számára a mozgás alapszükséglet!

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen, örömmel mozognak, s kitartóak a mozgásos játékokban. Lehetőség szerint önként kapcsolódjanak be a tevékenységbe.
- Növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Kialakul téri-, idő-, tájékozódó képességük.
- A szabályok pontos betartásával is tudjanak játszani egyéni, csoportos sor- és váltó-versenyt (kitartást önuralom, feladattudat, versenyszellem).
- Megtanulnak labdát vezetni, célba dobni.
- Szívesen futnak, kocognak képességeikhez mérten.
- Próbálják a gimnasztikai gyakorlatokat ütemtartással végezni.
- Tudjanak alapállásban, továbbá egyes egyensúly pozíciókban megállni néhány másodpercig.
- Futás közben határozott jelre képesek legyenek megállni, irányt változtatni, személyeket, tárgyakat kikerülni.
- Az óvoda által szervezett sport foglalkozásokon egyéni képességhez mérten, aktívan vegyen részt.

A külső világ tevékeny megismerése

A környezet felfedezése és megismerése

Célja

- A gyermekek jussanak olyan tudás, tapasztalat birtokába, amelyek a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi világban való eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Tevékenységeik közben szerezzenek ismeretet a környező valóság jelenségeiről, formáiról, mennyiségi, téri viszonyairól, tárgyak tulajdonságairól jelenségeiről, formáiról, mennyiségi, téri viszonyairól, tárgyak tulajdonságairól.

Feladata

- A gyermekek a természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteinek bővítése.
- Közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Legyenek képesek önálló véleményalkotásra, fejlődjön döntési képességük.
- A tevékenységekben megvalósuló ismeretszerzés biztosítása.

A gyermekek a természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteinek bővítése

A tapasztalatok bővítése, rendszerezése, segíti a gyermekeket a környezet valóságghú megismerésében. Ez lehetőséget teremt korunkban a megfelelő biztonság eligazodáshoz, észreveszik az ok-okozati összefüggéseket, az egymásutániséget és a ciklusok állandó ismétlődését. Az óvodapedagógusaink a kíváncsiságra alapoznak. Az életkorhoz, egyéni képességekhez tervezett feladatokkal kialakul a „miérték” keresése. A gyermekek örömeiket lelik a megismerésben. Minden váratlan lehetőséget kihasználunk a tapasztalatszerzésre, amely főleg természetes környezetben történik, és a gyermekek saját tapasztalatára épül.

A természeti- és társadalmi környezettel kapcsolatos élmények befogadására a nap során, bármikor lehetőség adódhat. Nem az ismeretanyag halmozására törekszünk, hanem a sokoldalú megfigyelésre, a problémák felvetésére, a gondolkodásra készítésre. Itt is lehetőség nyílik a rövidebb és hosszabb távlatok felállítására. A változások rögzítése elősegíti a későbbi felidézést. A természeti- és társadalmi környezettel való ismerkedés közben a gyermekek matematikai tapasztalatokat is szereznek. Megismerkednek a környező valóság formáival, kiterjedéseivel, számosságával észlelnek, érzékelnek, tapasztalnak. Az eredményes figyelemfelhívás ismeretátadás hatására a gyermekekben pozitív viszony alakul ki a későbbi matematikatanuláshoz, fejlődik gondolkodásuk, problémamegoldó képességük.

A gyermekek - az óvoda, mint új környezet elfogadása után- megismerik az őket körülvevő felnőtteket, közvetlen szűkebb és tágabb környezetüket.

Évszakonként rövidebb, hosszabb kirándulást tesznek, állandó helyen figyelemmel kísérik a változásokat, évente legalább egyszer állatkertbe mennek.

Napközben kihasználjuk társasjátékok, szabályjátékok során adódó környezeti és matematikai témakörbe illeszkedő ismeretekre való figyelem felkeltés lehetőségeit. Arra törekszünk, hogy megismerjék a természeti és társadalmi környezet jellemzőit. A gyermekek tevékeny

részvételével megszervezzük az Állatok napját, a Víz világnapját, a Madarak- és Fák napját és a Föld napját.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondozzák és gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról.

Ítélik el a környezetszennyezést és maguk is tegyenek meg mindent a megszüntetésére.

Szeressék a természetet!

Közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során a kommunikációs képességek fejlesztése

A sok séta, megfigyelés lehetőséget biztosít a gyermek - óvodapedagógus személyes beszélgetéseihez. Biztosítjuk, hogy gyermekeink ötleteiket, élményeiket elmondhassák, megoszthassák társaikkal. A beszélgetések során passzív szókincsük aktivizálódik, ami elősegíti a fejlettebb kommunikációt.

A mikrocsoportos foglalkozási forma és az egyéni képességek fejlesztése lehetővé teszi az odafigyelést, így minden kérdésre válaszolni lehet.

A séták, kirándulások során megfelelő időt hagyunk a rácsodálkozásra. A csendes szemlélődés elmélyedt gondolkodást eredményez. Fejlődik a gyermekek megfigyelőképessége, a szép iránti fogékonysága, a természet harmóniájának észrevétele.

A megfigyelések, tapasztalatok, élmények rögzítése (rajz, fénykép, videofelvétel) majd felelevenítése segíti az esemény újraélését, ami a gyermekek egész személyiségére pozitívan hat. Ez a felidézés is fejleszti az emlékezetet, beszédkedvet, bővíti a matematikai szókincsüket, erősíti a közösségi kapcsolatokat.

Az élethelyzetek - pl. utazás, vásárlás - lehetővé teszik az udvarias viselkedési szabályok elsajátítását (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, véleménynyilvánítás, kérés, tudakozódás stb.). Erősödik a gyermekekben a látottakkal kapcsolatos vélemények közlése, a folyamatos beszéd, a logikus gondolkodás.

A tevékenységekben megvalósuló ismeretszerzés biztosítása

Óvodapedagógusaink megtervezik a természeti - emberi - tárgyi környezeti téma feldolgozását, mely folyamatos megfigyelésekre, tapasztalatszerzésekre épül.

A fejlesztés mikrocsoportokban történik séták, kirándulások, tevékenységek során. Az élmények felidézéséhez, az ismeretek rendszerezéséhez vagy újabbak nyújtásához lehetőséget teremtünk a hét, a nap bármely szakában.

A tevékenységek során alakuljon ki olyan szituáció, amely önálló véleményalkotásra, és döntéskényszerre ad lehetőséget, amely segíti a gyermekeket a kortárskapcsolatok erősítésében, és a környezet alakításában.

Módszereink közt a problémafelvetés is szerepel, ezáltal fejlődik logikájuk, gondolkodásmódjuk, problémamegoldó képességük, valamint megtanulnak egymással kooperálni egyes szituációk megoldásának alkalmával.

Az óvodapedagógus feladatai a külső világ tevékeny megismerése területén

- A környezet- és természetbarát szemléletet támogató óvodai környezet kialakítása.
- Együttműködésre nevelés, mert összefogással óvhatjuk, védhetjük a környezetet, a természetet.
- A természet megszerettetése.
- A felfedezés élményének, a cselekvő tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.
- Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megvilágítása a helyi sajátosságok felhasználásával.
- A gyermek közvetlen környezetében lévő állatok, növények megismertetése, megszerettetése, személyes példa, a modell jelenléte a nap minden percében.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési források megalapozása, képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel kialakulásához.
- A környezet- és természetbarát életmód iránti érdeklődés felkeltése.
- Közös és egyéni kirándulásokon a természeti „kincsek” - termések, levelek, magok, tollak, kérgek, tojások, elhagyott fészkek, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok - gyűjtése, elhelyezése a csoportokban található természetsarokban.
- Növények (szobai, csíráztatott, fűszerkerti, virágládás) gondozása.
- Kirándulások szervezése.

Környezeti nevelésünk feladatait a fenntarthatóságra nevelés szellemiségében tesszük.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek tisztelik és szeretik a természetet, védik, óvják környezetüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik ezek jellegzetességeit, egymásutánosságát.
- Ismerik a testrészeket.
- Észreveszik és gyönyörködnek a természet szépségeiben.
- Ismernek házi és a vadon élő állatokat, meg tudnak fogalmazni egy-egy jellemző különbséget.
- Képesek néhány bogár, madár felismerésére.
- Ismernek egyes növényféléseket, ezek hasznát, részt vesznek a környezetükben lévő növények gondozásában.
- Ismernek közlekedési eszközöket, az elemi közlekedési szabályokat, és az utcával kapcsolatos viselkedési szabályokat is.
- Ismernek az óvoda környékén néhány intézményt, és a város nevezetesebb épületeiből néhányat. Ez lehetőséget teremt a koruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz.
- Szűkebb és tágabb környezetükből szerzett ismereteiket, a mindennapi életben tudják alkalmazni.
- Felismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, óvásához szükségesek.
- Megszerzik és alkalmazni tudják a természeti és társadalmi környezetükben megtapasztalt helytálló ismereteiket.
- Megszerzik és alkalmazni tudják mindazon ismereteket, tapasztalatokat, jártasságokat, melyek elengedhetetlenül szükségszerűek az iskolai matematika megalapozásában.
- Logikus gondolkodásuk, logikus következtetések életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően kialakult.

Matematikai tapasztalatok

Célja

- A gyermekek változatos tevékenységekben, különféle élethelyzetekben ismerjék fel a körülöttük lévő dolgok matematikai vonatkozásait: mennyiségi, alak, nagyságbeli és térvizonyait. Kedveljék meg a matematikai problémákat, az ilyen jellegű játékos feladatokat, helyzeteket. Alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-sík szemléletük és mennyiségfogalmuk.

Feladata

- Az óvodai nevelés teljes folyamatában természetes élethelyzetekben, tevékenységekben, játékokban keressük meg a matematikai tartalmakat, mivel a tanulás fő forrásának a gyermek saját cselekvő tapasztalatát tekintjük.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai tapasztalatok területén

- A gyermekek képességeit fejlesztjük az érzékelés, megfigyelés során.
- A gyermekek képességeit fejlesztjük mozgásos, cselekvéses, képi emlékezés, élmények felidézése által.
- A gyermekek képességeit fejlesztjük az azonosítás, a megkülönböztetés, az összefüggések felismerése, továbbá állítások, kérdések, utasítások megértése terén.
- A gyermek fejlődési szakaszainak ismeretében, az egyéni különbségek (fejlődési tempó, egyéni képességek, egyéni érdeklődés stb.) figyelembevételével differenciáltan élünk a természetes élethelyzetek adta nevelési lehetőségekkel.
- Komplexen és integrációs nevelési folyamatokban gondolkozva számolunk más nevelési területek transzferhatásával.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekekben kialakul a belső motiváltság, a felfedezés, a matematikai gondolkodás öröme.
- A gyermekek természetesen élik meg a matematikai nevelés életközelségét, természetközelségét, élményközpontúságát, játékközpontúságát.
- A matematika segítségével a gyermek képes lesz önálló véleményalkotásra, döntési képességei fejlődnek. Indirekt módszerekkel megismerik a gyermekek az informatika jelrendszerét, gondolkodáselemeit.

Munka jellegű tevékenység

Célja

- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok alakítása.

Feladata

- A gyermekek életkorához, egyéni képességéhez, személyiségéhez kapcsolódó munkalehetőségek biztosítása.
- Önkiszolgálás.
- Közösségért végzett munkatevékenység.

Az óvodában gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékban bontakozik ki és óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Ezért új lehetőségek biztosításával kell törekedni a munkával járó felelősségtudat megalapozásához.

A munkát önmagukért és a közösségért végzik a gyermekek, általa színesebbé, bensőségebbé válnak a társas kapcsolatok. Elvégzését külső szükségletek indokolják, ha elmarad, hiányérzetük támad. Szívesen azonosulnak a céljával, belátják szükségességét és élvezik az elért eredményeket.

Fontos, hogy megérezzék a munka állandóságát és folyamatosságát.

Megtanítjuk a gyermekeket az eszközök helyes használatára, a munkavégzés menetére, sorrendiségére, és más munkajellegű feladatok elvégzésére. Az önkiszolgáló - és a közösségért végzett munkánál is figyelembe vesszük az otthonról hozott szokásokat, fontos itt is a családdal való szoros együttműködés.

Kezdetben mindegyik munkafajtánál szükséges óvodapedagógusaink bemutatása, segítségadása, de ez a begyakorlás folyamán egyre csökken, végezetül önállóvá válik. Közben a gyermekek ismereteket, sokszínű tapasztalatokat szereznek a környezetről, az anyagok milyenségéről, alakul szervezőképességük, időbeosztásuk, monotonia tűrésük, fejlődik esztétikai érzékük, kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük.

A munka mindig külső irányítással folyó, játékos jellegű tevékenység legyen, ne váljon öncélúvá. Fontos az óvodapedagógus folyamatos, konkrét, reális értékelése, ezáltal alakul ki a gyermekek munkaszeretete.

Óvodáskorban az egyik legfontosabb munkaforma a saját személyes szükségletek kielégítése, vagyis az önkiszolgálás, amely magában foglalja az öltözködést, a testápolást és az étkezést. (Ez az egészséges életmód szokásainál található.) Végzése nem kapcsolódik életkorhoz, minden gyermek saját fejlettségének megfelelően, fokozódó önállósággal végzi, kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan, saját tempójában. Feladatunk az önkiszolgáló munka feltételeinek megteremtése eszközök, idő hely és megfelelő légkör biztosítása.

Az alkalmoszerű megbízatások a csoportért, a közösségért végzett munkafajta, lehet egyszeri, de lehet ismétlődő is. Az óvodás gyermekek életében fontos az fokozatosság, az önkéntesség, az egyéni képességek figyelembevétele. A feladatok megadása differenciáltan történik, óvodapedagógusaink nem alkalmaznak kényszerítő eljárásokat.

A naposi munka olyan közösségért végzett megbízatás, mely nélkülözhetetlen a csoport mindennapi életében. Ez feladattudatot és figyelemösszpontosítást feltételez, ezért középső csoportban vezetjük be, amikor már a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamatot (menete, fázisa). Programunk fontosnak tartja a naposi munkát, melyet elsősorban az étkezési feladatokhoz rendeltén végeznek a gyerekek. Először önkéntes vállalás alapján, majd meghatározott rendszer szerint. Minden csoportban óvodapedagógusaink tervezik meg a naposok feladatait, mely az asztalok megterítéséből, berendezéséből, az étkezés utáni csoportszoba átrendezéséből áll.

Ahogy nőnek a gyermekek, egyre több és bonyolultabb feladatot bízunk rájuk. Munkájukat mindig differenciáltan értékeljük, fejlettségi szintjüknek megfelelően. A feladatokat sem az óvodapedagógus, sem a dajka nem végzi el helyettük. Szükség van itt is nagyfokú tapintatra és a kivárára, gyermekeinket nem sürgetjük.

A környezetvédelemhez kapcsolódó munkák végzése közben - óvodapedagógusaink irányításával

- a gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti környezetükről. Közreműködnek az élősarok gondozásában, a virágok átültetésében, az óvodaudvar rendben tartásában
- fű gondozása, avar összegyűjtése, öntözés, magvak, termések gyűjtése, veteményezés, palántázás stb. Egyre több műveletet végeznek egyedül és önállóan, ismerik, és biztonsággal használják a kerti szerszámokat.

Az óvodapedagógus feladatai a Munka jellegű tevékenységek területén

- Örömteli, aktív munka jellegű tevékenységekre serkentő légkört alakítunk ki.
- Tudatos szervezéssel úgy alakítjuk a gyermekek napirendjét, hogy kellő hely, idő és eszköz álljon rendelkezésükre.
- A felnőttek, a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevételével, türelmes irányítással szervezzék és értékeljék a gyermekek erőfeszítéseit.
- A munkajellegű tevékenységek során megvalósuló kreatív gyermeki megoldásokat elismerjük, és megvalósításukat segítjük.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A napi élet feltételeinek megteremtése közben szívesen dolgoznak önállóan is.
- Együtműködnek társaikkal, felnőttel.
- Megbecsülik saját, társaik, és a felnőttek munkáját.
- Kialakul igényük a rendezett környezetre.
- Kialakul a környezettudatos attitűd, részt vesznek környezetük rendben tartásában.
- Kialakul az önálló döntés meghozatalának képessége, és a felelőssége az elvégzett feladatok iránt, vagy tanácsatlanság esetén segítséget kérnek környezetükben.
- Figyelmük kiterjed kisebb korú, vagy eltérő képességű társaik irányában.
- Észlelnek és elvégeznek spontán munkatevékenységet is.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodáskorban a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik. Játék közben, játékosan, szinte észrevétlenül tanul a gyermek, miközben a motoros, verbális és szociális tanulás összefonódik, komplett formában jelenik meg. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Döntő szempont a gyermekek egyéni adottságainak, teljesítőképességének figyelembevétele. Tervezésünk alapja a gyermekcsoport és azon belül az egyes gyermek. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Az óvodáskori tanulás célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, bővíti, rendszerezi azokat.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Feladata, hogy az óvodában a tanulás ne szűküljön le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó és szimulált helyzetekben, természetes környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett, előre tervezett és jól megszervezett tevékenységeken valósuljon meg.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánzásos, minta és modellkövető magatartás- és viselkedéstanulás.
- A spontán, játékos tapasztalatszerzés. a cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés és tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodás korosztály számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi forma. A gyermek kötetlenségként éli meg, miközben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenység feltételrendszerét. A gyermekek érdeklődése alapján elsősorban mikrocsoporttal foglalkozik az óvodapedagógus. A kis létszámból adódóan nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, a gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételére. Párhuzamos tevékenységek szervezésével igyekszik megvalósítani a fejlesztési feladatokat. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvodapedagógusnak figyelnie kell a kezdeményezéstől távol maradó gyermekekre, hogy játékaik zavartalan legyen, illetve ők se zavarják az irányított tevékenységekben résztvevő társaikat. Az elkezdett tevékenységek délután, esetleg napokon keresztül folytatódhatnak. Ehhez mindkét óvodapedagógus és a dajka összehangolt munkája szükséges.

Ügyeljünk arra, hogy az egyes témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből sorozatosan ne maradjon ki egyetlen gyermek sem.

A tervszerűen szervezett irányított, tevékenység (mozgás) esetén is törekedni kell az oldott, játékos légkörre.

Az óvodapedagógus feladatai

- A tanulás feltételeinek megteremtése.
- A tanulás megtervezése és megszervezése.
- Változatos eszközök és módszerek alkalmazása.
- A tanulási folyamat irányítása az egyes gyermek fejlődési ütemének figyelembe-
- vételével.
- A két óvodapedagógus és a dajka összehangolt munkájának megszervezése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek képesek azonosulni az óvodapedagógus által meghatározott feladattal.
- Kialakul igényük a feladatok sikeres megoldására.
- Megkezdődik az önellenőrzés képességének kialakulása.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok. (Egymás meghallgatása, segítségnyújtás).
- Rendelkeznek az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges ismeretekkel, készségekkel, önfegyelmekkel.
- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat- hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.
- Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

Az óvodai élet megszervezése

Az óvoda feladatellátási mutatói, csoportszerkezete

Óvodánkban két csoport működik.

A csoport szervezési elve: részben osztott életkorú.

A nevelési év folyó év szeptember 1-től a következő év augusztus 31-ig tart.

Óvodánk ötnapos munkarend szerint üzemel.

Az egyes munkakörök feladatait munkaköri leírásokban rögzítjük, és szükség szerint módosítjuk.

Az óvoda nyitvatartása

- A nyitvatartási idő napi 10,5 óra.
- A nyitvatartási idő kezdetét és befejezését az évenkénti valós szülői igények felmérése alapján állapítjuk meg.
- A teljes nyitvatartási idő alatt óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel. A csoportbontást igyekszünk az egyéni igények, az egyéni fejlettségi szint figyelembevételével, a tervezett tevékenységek eredményes megvalósítása érdekében minden téren alkalmazni.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A gyermekek fejlesztése ne az életkorhoz, hanem az egyéni képességhez igazodjon. A csoportban már meglévő szokásrendszer, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a biztonságérzés kialakulását, ez fejlesztően hat rájuk.

A vegyes életkorú csoportokban könnyebben szocializálódnak a gyermekek. A mindennapok adódó lehetőségei és helyzetei által az emberi humánus személyiségjegyek erősebben jelen vannak a gyermekek életében. A gyermekek értelmi fejlesztésénél azonban nagy hangsúlyt kap az óvodapedagógus szakmai rálátása, jó szervező képessége.

A nevelés hatékonyságát nem a csoportok szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógusok felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, vagyis egész egyénisége.

Állatasszisztált pedagógiai módszerek alkalmazásával építünk a gyermekek ösztönös állat szeretetére, amivel még a visszahúzódó gyermekek is bevonhatóak a tevékenységekbe. Képzett terápiás pedagógus heti rendszerességgel tesz látogatást óvodánkban a Baráthegyi Vakvezető és Segítő Kutya Iskola Alapítvány segítségével.

Napirend

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi - lelki harmónia megteremtésének. A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

A napirend biztosítja a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét. A napirend megszervezésénél alkalmat adtunk arra, hogy a gyermekeink: sokat játszhassanak, sürgetés nélkül minden tevékenységüket befejezhessék, illetve feladataikat pontosan teljesítsék.

A napirend tervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit és a gondozási tevékenységekre fordítható időigényt. Arra törekszünk, hogy a játékidő összefüggő, és a leghosszabb legyen.

Szükségesnek tartjuk az étkezések kezdetét jelölni, valamint a délutáni felkelés legkorábbi időpontját, mert a biológiai szükségletek kielégítése, a gyermekek fejlődő szervezete rendszerességet követel. Napirendünkben meghatározott ideje van az alvásnak, hisz az óvodás gyermekeknek szükségük van pihenésre.

Napirendi javaslat

Az év folyamán az évszakhoz alkalmazkodva két napirendet alkalmazunk. A jó idő beálltával életbe lép a nyári napirend, amikor lehetőleg minden tevékenység az udvaron, illetve a szabadban zajlik.

A tervezett, szervezett, irányított tanulás formák a szabad játékban és a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenység keretében valósulnak meg. Mindegyikben érvényesül a nevelői céltudatosság és a tervszerűség, a pedagógiai önállóság, kreativitás. Az óvodai nevelésünkben a tanulás a képességek fejlesztésére, a már meglévő ismeretek felszínre hozására, rendezése és bővítése irányul. Abból indulunk ki, hogy a gyermekek tevékenységét mi motiválja, mit lehet játszani és ehhez rendeljük hozzá a képességfejlesztést.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékelésével segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását.

Programunkban az óvodás korosztály számára a tanulás megvalósítása a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenység keretében a legalkalmasabb, mert ez az a szervezeti forma, amelyben a gyermekek képességei legjobban aktivizálhatók, amelyben megőrizhetik autonómiájukat. A kötetlenség a gyermek számára önkéntességet, választási lehetőséget jelent. A kisebb létszámból adódóan nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, az egyéni képességek fejlesztésére, a felzárkóztatásra és a tehetségigérek felismerésére, a tehetséggondozásra. A képességek fejlődésével kialakul a problémamegoldó, a belátáson alapuló, és a felfedező tanulás.

A mozgás valamely formájában mindennap megvalósul a napi és heti rend szerint.

Az időkereteket rugalmasan kezeljük. Ha a gyermekek nem tudják az adott idő alatt befejezni az elkezdett tevékenységét, több időt biztosítunk számukra.

A lehetőség adta megfelelő szituációban valósul meg az új mese, vers, dalos játék, ábrázolási

technika megtanulása, de egész nap lehetőség nyílik újabb ismeretek szerzésére, és az ismétlésekre.

Minden nap hallgatnak mesét, verset, játszanak dalos játékot, ábrázolnak a gyerekek. A tevékenységnél a játéka az integráló szerep, de a tanulási folyamatokra a komplexitás a jellemző.

A tanulás során alkalmazott munkaformákat az életkori jellemzők, az egyéni fejlettség és a tevékenység jellege befolyásolja. Csoport- és páros munkaforma alkalmazása esetenként indokolt, például közös rajz, festési éneklés, mesehallgatás, szabályjáték, vagy két gyermek együttesen old meg a tanulásban egy-egy feladatot, kísérletet.

A mikrocsoportos egyéni munkaforma szolgálja legjobban az egyéni képességfejlesztést, mert az óvodapedagógus maximálisan figyelembe tudja venni a gyermek egyéni sajátosságait az eredményesség érdekében. A szerzett tapasztalatok a folyamatos feldolgozás közben elmélyülnek, melyeket adott szituációban alkalmazni tudnak.

Igyekszünk olyan szemléletmódot kialakítani, hogy a gyermekek tudjanak rácsodálkozni az őket körülvevő természet szépségére, ismerjék, szeressék meg és tapasztalják meg a védelmüket.

Hetirend

A hetirendbe azokat a tevékenységeket rögzítjük, melyek időhöz kötöttek és rendszeresen visszatérő jellegűek.

A tevékenységek közbeni tanulás, a tapasztalatszerzés a tervszerűen szervezett, irányított és párhuzamosan végezhető differenciált tevékenység keretében történik egymás mellett játszó, tevékenykedő gyermekek tanulását, tapasztalatszerzését jelenti. Érvényesül az óvodapedagógus szakmai önállósága, módszertani szabadsága. Az óvodapedagógus fejlesztő és fejlődést segítő munkájában épít a gyermekek egyéni érdeklődésére, egyéni tapasztalataira, képességeire.

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat, biztonságérzetük erősödését segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A szervezésnél figyelembe vesszük

Az egyes nevelési területek feladatait.

A gyermekek egyéni élményeit, ismereteit.

A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.

Az óvodán kívüli foglalkozások idejét, és helyszíneit.

Az időjárást.

A párhuzamos tevékenykedtetés lehetőségét.

Az óvoda hagyományai és egyéb rendezvényei

A gyermekközösséggel kapcsolatos hagyományok jelentős események az óvoda életében. A közös élmény erejével hatnak, közel hozzák a tágabb és szűkebb környezetet a gyermekhez. Éppen ezért az ünnepek kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és következményei beilleszkednek az óvoda természetes életének menetébe. Az előkészületek során a gyermekek életkoruknak megfelelő tevékenységek során várják az ünnepeket (vizuális tevékenység, irodalom, ének-zene). A készülődés, várakozás izgalmain túl megismerik az ajándékozás - nemcsak a tárgyi örömeit.

Az ünnepek jelentősége

- Az ünnepek, mint visszatérő közösségi események személyiségfejlesztő hatásúak, olyan erkölcsi normákat, szokásokat, tartalmakat közvetítenek, amelyek egy gyermek fejlődéséhez elengedhetetlenek.
- Akár természeti vagy társadalmi tartalmúak, akár a néphagyományokba gyökereznek, kiemelkedik a társadalmi közösségeit, pl.: óvodai közösséget a hétköznapiakból.
- A társadalmi lényvé válás sarkkövei az ünnepek.
- Az ünnepek a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés fontos színtere.
- Az óvodai ünnepeknek bele kell simulni a családi ünnepekbe.
- Az ünnepeknek, hagyományoknak, egyéb rendezvényeknek fontos szerepe van az óvoda, mint nevelési intézmény arculatának formálásában és menedzselésében is.

A gyermekek életének jeles napjai

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a csoportnak legyen belső saját ünnepe, szokásai. Ezeknek is rendkívüli nagy közösségformáló szerepe van. Pl.: névnapok, születésnapok ünneplése. Az ajándékot az óvodapedagógusok készítik, a csemegét az ünnepelt hozza (lehetőség szerint az egészséges életmód jegyében).

Egyéb ünnepek

Egy-egy évszak jellegzetes játékait hordozzák magukban. Hosszan készülődünk rá, családi hangulatban. Az intézmény dekorációja is az ünnepekre való készülődést tükrözi.

Márton nap

Felelevenítjük Szent Márton történetét, Verseket, dalokat tanulunk. Lámpásokat készítünk.

Mikulás

Az óvodásaink verseket, dalokat tanulnak a Mikulásnak. Az alkotó is e témát öleli fel. Készülnek a Mikulás érkezésére, aki meglepetéssel érkezik a gyermekekhez.

Karácsony, Adventi vásár

Mivel a Karácsony a család ünnepe, így az ünnepre való örömteli adventi készülődés történik az óvodában. Az óvodások apró ajándékokat készítenek szüleiknek, valamint egy családi játszódé után keretein belül közösen készítenek karácsonyi díszeket, kellékeket. A fenntartóval egyeztetve önkormányzati gyertyagyújtás alkalmával rendezzük meg Adventi Vásárunkat, ahol a szülők és óvodai dolgozók is aktív közreműködők.

Farsang

A gyermekek és a dolgozók is mókás jelmezekbe öltöznek. A jelmezesek felvonulnak, majd elfogyasztják a Farsangi fánkot és együtt mókáznak, vigadnak. A farsang időpontját mindig a község egy központi rendezvényéhez, a „Remélés”-hez igazítjuk, amin igyekszünk aktívan részt venni.

Hazafias ünnep: Március 15.

A mesék, a versek a huszárokról, a csatákról, a felvonulásról szólnak. A gyerekek az ünnephez kapcsolódó szimbólumokat (kokárda, zászló stb.) festenek, készítenek. Látogatásunkat tesszük a helyi emlékmű előtt.

Húsvét

A Húsvétal kapcsolatos népi szokásokat elevenítjük fel. A versek, dalok tanulása mellett felelevenítjük a népi hagyományokat. (Tojás festés, Locsolóverset tanulnak stb.)

Anyák napja

Az óvodában verseket tanulunk, virágot nevelünk, ajándékot készítünk, amelyeket a gyermekek kis játékos műsor keretében adnak át az édesanyjuknak.

Gyermeknap

Közös játék, szórakozás, kirándulás.

Évzáró, Iskolába menő gyermekek búcsúztatása

Meghívjuk a szülőket, dalos játékokat játszunk, verseket, mondókákat mondogatunk, mesét játszunk, mozgásos versenyjátékokat szervezünk. Közben vendégül látjuk a szülőket.

Jeles napok és hagyományok

Évszakokhoz/hónapokhoz kötődő jeles napok

Az évszakokhoz, hónapokhoz kötődő jeles napok, néphagyományok beolvasztása az óvoda életébe, az óvodapedagógus szabad kiválasztása alapján.

Állatok napja, október 4.

Az állatok szeretetére, életünkben és természeti környezetünkben való fennmaradásuk védelmük fontosságára nevelés kiemelt napja.

Víz napja, március 22.

Víz, mint természeti kincs, és életalap fontosságú elem megóvására nevelés, szemlélet alakítás kiemelt napja.

Föld napja, április 22.

Az emberiség életterének helyt adó, mint a táplálékforrásunkat biztosító alkotó elem környezettudatos megóvására nevelés kiemelt napja. A város és vidék különbözőségeinek megismertetése a föld hasznosítása szempontjából.

Sportnap

Egy olyan nap, ahol együtt sportol szülő és gyermeke. Ez a rendezvény a helyi lakosok bevonásával történik, ahol az óvodások aktív részvételével inspiráljuk a lakosságot is a mozgásra.

Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködésünk. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvodapedagógusainknak figyelembe kell vennie a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés során érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Célunk

A kölcsönös bizalmon alapuló, az egyenrangú nevelőtársi viszony kialakítása és a szülők hiteles tájékoztatása gyermekük fejlődéséről.

Az óvoda és a család kapcsolatában az összekötő kapocs a gyermek, az ő érdekei határozzák meg az együttműködés tartalmát és formáit. A szülőnek joga van kiválasztani az óvodát, s ha megtisztelti bizalmával, ennek tudatában kell felé fordulnunk. A szülőt az együttműködéshez meg kell nyerni, mert az óvoda a családdal együtt ezt kiegészítve nevelhet eredményesen. Az óvodai neveléshez a családi megerősítés is szükséges. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ismeri az igényeit, a szükségleteit, az óvodapedagógusunk pedig szaktudásával, óvodai tapasztalatával nyújt a gyermekek fejlesztéséhez segítséget. A gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében az egyenlő nevelő partneri kapcsolat elengedhetetlen.

Az együttműködésben a kezdeményező az óvodánk. Olyan légkört teremtünk, melyben kialakul a bizalom, a szülők is nyitottabbá válva osztják meg az esetleges nevelési problémáikat. Elfogadják, kérik az óvodapedagógusok tanácsát, segítségét. A szüleik érzik, hogy nevelési elveiket tiszteletben tartjuk, s véleményükre számítunk. Célunk, hogy a szülők érezzék, hogy gyermeküket szeretettel neveljük és az óvodapedagógusaink emberi magatartásukban, szakmai felkészültségükben példamutatóak.

Az együttműködés formáit körültekintően szervezzük.

Az együttműködés formái, szinterei

- Beiratkozás
- Anyás, családi befogadás (beszoktatás)
- Szülői értekezletek
- Fogadóórák
- Előadás szülőknek
- Nyitott napok - szülők részvétele az óvodai életben
- Ünnepek - hagyományörző programok
- Kirándulások, kiállítások, vásárok
- Délelőtti, délutáni találkozások

A szülőket a Szülői Szervezet képviseli. Az együttműködés tartalmát a SZMSZ szabályozza.

A szülői értekezletek és a fogadóórák alkalmával, az óvodai nevelő munkánk egyre ismertebbé válik a szülők előtt, amely eredményeként óvodánkról szerzett ismereteik fokozatosan bővülnek.

Az óvoda és az iskola

Az eredményes beiskolázás lehetőségét biztosítja az óvodánknak a közelben lévő általános iskolákkal kialakított, maximálisan együttműködő kapcsolat. A nagycsoportos gyermekeink részére, az utolsó óvodai nevelési évben, igyekszünk egy alkalommal iskolalátogatást szervezni. de több közös programot is szervezünk, hogy megismerjék a gyermekek a tanítókat és az iskola intézményét.

Ez csökkenti az új, eddig számukra ismeretlen környezet által kiváltott szorongást, félelmet.

A szülőket tájékoztatjuk:

- a körzeten, kerületen belüli
- a gyermek személyiségéhez igazodó
- egyéni képességeihez illő
- esetlegesen megmutatkozó tehetségéhez leginkább igazodó tanterv alapján működő iskolák programjáról, segítve ezzel a hatékony iskolaválasztást.

Az óvoda és a közművelődési intézmények

Óvodánk több közművelődési intézménnyel épít ki kapcsolatot (Bábszínház, könyvtár, színház stb.). Célunk, hogy a gyermekek múzeumok, színház és könyvtár látogatások során ismerkedjenek ezen intézmények értékközvetítő szerepével, a művészeti tevékenységek rendkívül összetett, komplex jellegével.

Az óvoda és a Pedagógiai Szakszolgálat

A gyermekek fejlesztése, a zökkenőmentes beiskolázás biztosításának érdekében azonos célokon alapuló kapcsolatot kell fenntartanunk a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival.

A kapcsolattartás formái

- Magatartási, lelki vagy egyéb problémákkal küzdő gyermekek beutalása vizsgálatra (szülővel történő megbeszélés után).
- A logopédus az óvodában méri fel és foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel.
- Iskolaérettségi vizsgálatra irányítás.
- Konzultációs és továbbképzési lehetőség a szakemberek segítségével.
- Óvoda - Családsegítő' és Gyermekjóléti Központ.
- Kapcsolattartás gyermekvédelmi szervezetekkel, intézményekkel.

A gyermek a legnagyobb érték, ezért úgy kell eljárni minden pedagógusnak, szülőnek, hogy a gyermek egészséges fejlődését minden tevékenység során maximálisan segítse tudása és legjobb képessége szerint. Szem előtt kell tartani, hogy a gyermekvédelem nem más, mint a speciális feladatok jó érzékkel történő kezelése, hiszen a gyermekek védelme minden felnőtt kötelessége.

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Célja

A gyermekek, mindenkinek felett álló jogainak érvényesülése.

Feladata

A szülők megfelelő tájékoztatása nevelőmunkájuk, illetve szociális lehetőségeik segítéséhez. A Gyermek- és Ifjúságvédelmi munkaterv megtalálható az igazgató éves munkatervének mellékletében.

A szülők megfelelő tájékoztatása

A szülők joga, hogy rendszeres információt kapjanak az óvodánkban folyó nevelő munkáról, szükség esetén segítséget nyújtunk.

Lehetőséget teremtünk a problémák közös feltárására, megoldására

- Szülői értekezleteken, fogadó órákon, nyílt rendezvényeken.
- Egyéni beszélgetések alkalmával.

Óvodapedagógusaink kötelessége, hogy a veszélyeztetett gyermekeket fokozottan figyeljék, észrevegyék, feltárják a veszélyeztetettség okát, együttműködjenek a külsős szakemberekkel, szükség esetén tanácsokkal, információkkal lássák el a szülőket. Fontos, hogy az óvodapedagógusok figyelembe vegyék, hogy a gyermekek nem csak anyagi okokból lehetnek veszélyeztetettek, hanem például a túl engedékeny nevelés, az érzelmi elhanyagolás ugyanolyan károkat okoz egy gyermek életében.

Fontos, hogy a szülők rendszeres tájékoztatást kapjanak gyermekükről, illetve probléma esetén ismertessük velük a segítségnyújtás lehetőségeit, formáit.

Az óvodai nevelés ellenőrzési és értékelési folyamata

Az óvodapedagógus munkájának ellenőrzése

E tevékenység fő feladata, a pedagógiai program funkcionális működésének vizsgálata. A pedagógiai program és a megvalósulás összehasonlítása, a feltételrendszer átgondolása. Célja a visszacsatolás, a változások érzékelése a kiinduláshoz képest, esetleges tervmódosítás vagy megerősítés, az elmozdulás szükségességének feltárása. Mindezt a gyakorlati pedagógiai munka segítése, fejlesztése érdekében kell végeznünk. Az ellenőrzés lehetőséget ad az elismerésre, és a jutalmazás módszerének alkalmazására. Az ellenőrzés folyamata információk gyűjtésével kezdődik, az információ elemzésével folytatódik majd a következtetések levonásával végződik. Az ellenőrzésre vonatkozó szempontokat a pedagógiai program, az adott csoportra tervezett csoport napló, valamint a gyermekek fejlődési szempontjai határozzák meg.

Intézményünk szakmai szintű ellenőrzéséért az igazgató felelős. Az intézményt hatáskörbe tartozó szempontok szerint az óvoda fenntartója, és más felsőbb jogosult szervek ellenőrzik. Óvodánkban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik.

Csoportjainkban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapjait a csoportnaplók, az óvodapedagógusok által készített fejlesztő tervek, a folyamatos feljegyzések, a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek, szükség esetén egyéni fejlesztési tervek alkotják.

Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja az óvodapedagógusokkal folytatott beszélgetések, nevelési helyzetekben alkalmazott eljárásaik megfigyelése, a gyermekekről szerzett ismeretük és probléma érzékenységük. A megvalósult tevékenységet ellenőrizzük, annak megvalósulását értékeljük, végül szükség esetén beavatkozunk.

A gyermekek viselkedése, óvodapedagógusainkhoz fűződő kapcsolatuk sejteti a pedagógus munkájának minőségét. Másik visszajelző rendszer a szülő.

A csoportlátogatások, és az azt követő megbeszélések alkalmat és lehetőséget adnak az önelemző, önértékelő megnyilvánulásra, az időtálló értékek megfogalmazására, a példaértékű magatartás megerősítésére

A gyermek fejlettségének mérése

Óvodáskor végére a személyiségfejlesztés eredményeként a gyermek alkalmassá válik az iskolába lépésre.

A gyermekek mérése egységes szempont alapján történik.

Óvodába lépéskor bemeneti mérést végzünk, mely megfigyelésen alapszik. Nézzük a gyermekek beszédállapotát, mozgásfejlettségét, szociális érettségét.

Félévente felmérjük a gyermekek fejlettségi szintjét. Ezt az óvodai élet területenként megállapított elérendő színhez viszonyítva végezzük. Az eredményeket az Ovikrétában rögzítjük és a gyerekek személyi anyagában tároljuk.

Érvényességi rendelkezés

Az óvodai pedagógiai program érvényességi ideje

- Érvényes 2025.09.26-tól.

Az óvodai pedagógiai program módosításának lehetséges indokai

- A jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások.
- A feltételrendszer változása.
- A program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

A programmódosítás előterjesztésének szabályai

- Írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek, a fenntartónak.
- Írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról.

Felhasznált irodalom

Óvodai nevelés országos alapprogramja

363/2012. (XII.17) sz. kormányrendelet

Morzsa Sportóvoda pedagógiai programja [Dokumentumok - MorzsaOvi](https://morzsaovi.hu) <https://morzsaovi.hu>

Fábián Katalin: Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program

1996. FABULA Humán Szolgáltató Bt.

Útmutató: A Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program

Szemán Józsefné dr.: Matematika komplex foglalkozásainak szervezéséhez
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.

Útmutató: A Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program Bihariné Dr.

Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné: Természet-társadalom-ember FABULA Humán
Szolgáltató Bt. 1997.

Útmutató: A Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program

Dr. Bodnár Zsuzsanna: mindennapi testnevelés foglalkozásainak szervezéséhez FABULA
Humán Szolgáltató Bt. 1997.

Útmutató: A Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program Fábián

Katalin: Az egészséges életmódra nevelés az óvodában FABULA Humán
Szolgáltató Bt. 1997.

Chrappán Magdolna - W. Mikó Magdolna: A Tevékenység-központú Óvodai Program pedagógiai és pszichológiai háttere

FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.

Útmutató: A Tevékenység-központú Óvodai Pedagógiai Program

Boza Erzsébet: Művészeti tevékenységek, vizuális, komplex foglalkozásainak szervezéséhez.
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.

Dr. Tótszóllósné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában

Nemzeti Ifjúsági Sport és Szabadidő Alapítvány 1994.

Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban

Óvodánk pedagógiai programjának készítésénél és felülvizsgálatánál az alábbi jogszabályokat és dokumentumokat vettük figyelembe és alkalmaztuk:

- *Az intézmény Alapító okirata*
- *2011.évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről*
- *229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról*
- *20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról*
- *363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról*
- *2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról*
- *A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve, és a sajátos nevelési igényű oktatásának irányelve*
- *2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról*